

De relatie tussen seksuele straatintimidatie en plaatsgevoel

Over de invloed van straatintimidatie op het dagelijks leven van jongvolwassen vrouwen in de Indische Buurt en hoe dit hun plaatsgevoel beïnvloedt

Universiteit Utrecht

13 juli 2022
Anne Kempers

6023290
(19.605 woorden)

Begeleider: Dr. Rik Huizinga

Faculteit Sociale Wetenschappen
Master Sociale Geografie
Master thesis project - GEO4-3922
Universiteit Utrecht

Voorwoord

Amsterdam wordt door sommige mensen uit mijn omgeving gezien als de grote stad, een plek met potentieel gevaar. Toen ik uit huis ging, van Haarlem naar Amsterdam, keek de buurvrouw mij geschrokken aan, om mij vervolgens op het hart te drukken voorzichtig te zijn, en goed op mezelf te letten. Een jaar geleden ben ik binnen Amsterdam verhuisd, naar de Indische Buurt, in Amsterdam-Oost. Ik had over deze buurt de beste verhalen gehoord, aangezien het een gezellige en diverse buurt is. Na een paar weken viel het mij echter op dat ik vaak werd nagestaard, nageroepen en zelfs een keer ben achtervolgd. Dit deed mij denken aan de uitspraak van mijn buurvrouw, want Amsterdam begon inderdaad als een grote boze stad te voelen, waar ik mij niet altijd prettig meer voelde. Met vrouwelijke vrienden uit de buurt werd straatintimidatie een terugkomend gespreksonderwerp, omdat wij hier allemaal last van hadden. Nu ben ik een jaar woonachtig in de Indische Buurt en inmiddels ben ik gewend geraakt aan de straatintimidatie. Het voelt alsof het erbij hoort. Toch bleef het in mijn achterhoofd een interessant fenomeen, waarbij ik mij regelmatig afvroeg hoe vrouwen straatintimidatie ervaren en of dit effect heeft op hun dagelijks leven en hoe zij zich voelen in de buurt. Uit deze interesse is het idee geboren om over dit onderwerp mijn Master Thesis te schrijven voor de studie Sociale Geografie aan de Universiteit Utrecht.

Graag wil ik mijn respondenten enorm bedanken. Zij hebben veel tijd voor mij vrijgemaakt en veel moeite gedaan om mij te helpen met dit onderzoek. Zij zijn open en eerlijk geweest, wat rijke, heftige en schrijnende data heeft opgeleverd. Verder wil ik graag mijn begeleider Dr. Rik Huizinga bedanken. Ik kan mij geen betere begeleider voorstellen. Hij is vanaf het begin geïnteresseerd geweest in het onderzoek en is altijd erg enthousiast. Als ik even niet meer wist wat ik aan het doen was en twijfelde aan alles, nam hij deze twijfel voor me weg. Na elk gesprek dat wij hebben gehad, voelde ik mij zelfverzekerd en geënthousiasmeerd om weer door te gaan. Ik heb veel van hem geleerd en veel aan hem te danken. Tot slot wil ik graag mijn vrienden en ouders bedanken voor de betrokkenheid bij het onderwerp en het onderzoek. Bijna dagelijks werd ik wakker met een appje over een nieuwsartikel of een anekdote over straatintimidatie. Dit heeft mij laten zien dat straatintimidatie een belangrijk onderwerp is wat leeft.

Anne Kempers,
13 juli 2022

Samenvatting

In deze thesis is onderzocht hoe seksuele straatintimidatie wordt ervaren door jongvolwassen vrouwen in de Indische Buurt en hoe dit hun plaatsgevoel in de openbare ruimte beïnvloedt. Hiervoor hebben tien respondenten, jongvolwassen vrouwen die woonachtig zijn in de Indische Buurt, een fotodagboek bijgehouden en zijn er semigestructureerde interviews bij de respondenten afgenomen. Hieruit bleek dat de respondenten gevolgen van straatintimidatie ervaren in hun dagelijks leven. Zij passen zich aan, zodat de mogelijkheid dat straatintimidatie plaatsvindt voor hun gevoel afneemt. Voorbeelden van deze aanpassingen zijn het dragen van een koptelefoon, omfietsen en iemand bellen als zij zich in de openbare ruimte bevinden. Dit geeft ze een gevoel van veiligheid in een situatie die bedreigend kan voelen. Hier zit een verschil in de dag en de nacht. In de avond zijn zij bang dat straatintimidatie zou kunnen plaatsvinden, omdat het dan donker en rustig is, waardoor de situatie kan escaleren. Overdag ervaren zij echter vaker straatintimidatie. Dit komt doordat zij overdag hun gedrag minder aanpassen, omdat straatintimidatie dan minder beangstigend voelt, maar voornamelijk als irritant en vervelend wordt ervaren.

Er is een relatie tussen de ervaringen van straatintimidatie en het plaatsgevoel. Deze relatie is echter zeer complex. De ontwikkeling van een plaatsgevoel is namelijk een complex en genuanceerd proces. Het is een proces wat contextafhankelijk is, van de plaats, de tijd en van positieve en negatieve associaties. Er is een relatie tussen de ervaringen van straatintimidatie en het plaatsgevoel, maar hoe deze relatie precies in elkaar zit is lastig te beschrijven.

De respondenten passen namelijk hun gedrag aan, als gevolg van straatintimidatie, maar zij ervaren dit niet als een belemmering. Zij passen zich aan omdat zij zich daar prettiger bij voelen. Dat er plekken in de buurt zijn die zij mijden, doen zij uit automatisme, zonder actief na te denken dat dit een gevolg van straatintimidatie is. Verder hebben de respondenten *third places* in de buurt, waar zij zich veilig en thuis voelen en waar mensen komen met wie zij zich identificeren. De respondenten weten als het waren precies waar zij wel en niet moeten komen om prettig in de buurt te kunnen wonen en leven. De aanpassingen zien zij niet als een belemmering omdat hun gehele leven hiernaar is ingericht. Dit is zó normaal voor de respondenten, dat zij niet het gevoel hebben dat hun plaatsgevoel wordt beïnvloed door seksuele straatintimidatie.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	4
1. Inleiding	7
1.1 <i>Maatschappelijke relevantie</i>	8
1.2 <i>Wetenschappelijke relevantie</i>	8
1.3 <i>Leeswijzer</i>	9
2. Theoretisch kader	10
2.1 <i>Straatintimidatie</i>	11
2.1.1 <i>De pleger</i>	11
2.1.2 <i>Interpretatie en ervaringen</i>	12
2.1.3 <i>Aanpassingsgedrag</i>	14
2.2 <i>Openbare ruimte</i>	14
2.2.1 <i>Plaatsgevoel</i>	15
2.2.2 <i>Drukke en tijd</i>	17
2.2.3 <i>Plaats</i>	17
3. Methode	19
3.1 <i>Kwalitatief onderzoek</i>	19
3.2 <i>Onderzoeksopzet</i>	19
3.3 <i>Methode</i>	20
3.3.1 <i>Respondenten werving</i>	20
3.3.2 <i>Dataverzameling</i>	21
3.4 <i>Respondenten analyse</i>	22
3.5 <i>Positionalisering</i>	23
3.6 <i>Ethiek</i>	23
4. Casusomschrijving- De Indische Buurt	25
4.1 <i>De Indische Buurt</i>	25
5. Resultaten	28
5.1 <i>Dagelijks leven</i>	28
5.2 <i>Plaats</i>	33
5.3 <i>Tijd</i>	36
5.3.1 <i>Dag en nacht</i>	36
5.3.2 <i>zomer en winter</i>	39
5.4 <i>Plaatsgevoel</i>	40
6. Conclusie en Discussie	44
6.1 <i>Conclusie</i>	44
6.2 <i>Discussie</i>	46
7. Referentielijst	47

Bijlage 1- Informatiebrief respondentent..... 52

Bijlage 2- Itemlijst interview..... 53

Bijlage 3- Transcripten..... 55

Bijlage 4- Foto-dagboeken 55

Bijlage 5- Codeboek..... 55

Bijlage 6- Gecodeerde documenten..... 55

Bijlage 7- Kaart gebruikt tijdens interviews 55

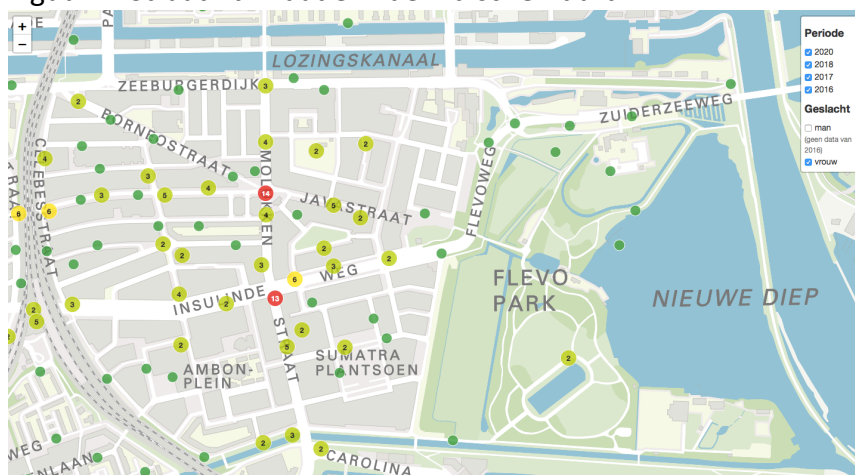
1. Inleiding

Stel je voor, het is een mooie dag, de zon schijnt en jij kiest ervoor om een leuk, kort rokje aan te doen. Zelfverzekerd en vrolijk stap je de deur uit. Eenmaal buiten merk je al snel dat je voortdurend opmerkingen over je uiterlijk krijgt en dat er naar je wordt gestaard. Je voelt je naakt en het voelt alsof de opmerkingen je hebben aangeraakt. Je besluit terug naar huis te gaan.

Deze situatieschets komt uit het dagboek dat Sanne voor dit onderzoek heeft bijgehouden. Wat zij meemaakte tijdens dit fragment wordt straatintimidatie genoemd. Dit is een fenomeen waarbij een onbekende plegger een slachtoffer lastigvalt in de openbare ruimte, en daarmee het slachtoffer irriteert, tot last is, kwetst, beledigt, bedreigt, of beperkt in het gevoel van persoonlijke vrijheid (Fischer & Sprado, 2017). In dit onderzoek worden de ervaringen rondom straatintimidatie van jongvolwassen vrouwen in de Indische buurt in Amsterdam onderzocht. Er wordt gekeken hoe straatintimidatie in het dagelijks leven wordt ervaren en hoe dit effect heeft op het plaatsgevoel van de jongvolwassen vrouwen. In dit inleidende hoofdstuk wordt toegelicht waarom dit onderwerp is gekozen. Hiervoor wordt de aanleiding beschreven en de maatschappelijke en wetenschappelijke relevanties blootgelegd.

Uit een onderzoek voor de Erasmus Universiteit in Rotterdam, van Tamar Fischer en Natascha Sprado (2017), blijkt dat 94 procent van hun respondenten straatintimidatie heeft meegemaakt (Fischer & Sprado, 2017). Straatintimidatie is een breed begrip dat gaat van naroeppen en nastaren tot achtervolgen, aanranding en verkrachting. Deze 94 procent gaat voornamelijk om de 'minder intimiderende vormen', zoals naroeppen en nastaren. In een interactieve kaart van het Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) orgaan van de gemeente Amsterdam zijn de gemelde gevallen van straatintimidatie in de stad aangegeven (Beek, 2018). In figuur 1 is deze kaart weergegeven, voor de periode tussen 2016 en 2020, voor gemelde gevallen van straatintimidatie bij vrouwen. Hierop is te zien waar straatintimidatie plaatsvindt in de Indische Buurt. Op de kaart zijn echter alleen de gemelde gevallen van straatintimidatie weergegeven. Uit het onderzoek van Fischer en Sprado (2017), blijkt dat straatintimidatie meestal niet worden gemeld (Fischer & Sprado, 2017). Deze kaart geeft daarom waarschijnlijk geen volledige weergave van de werkelijkheid.

Figuur 1: Straatintimidatie in de Indische Buurt

Bron: (Beek, 2018)

Daar komt bij dat uit de kaart niet blijkt wat voor vorm van straatintimidatie er heeft plaatsgevonden en wat de context van het incident was. Fysieke straatintimidatie zoals achtervolging, wordt bijvoorbeeld anders ervaren dan verbale straatintimidatie, zoals het naroeppen van een slachtoffer. In deze kaart wordt achtervolging hetzelfde weergegeven als naroeppen. De angstgevoelens die door de mogelijkheid dat seksuele straatintimidatie plaats kan vinden, ontstaan, zijn ook niet zichtbaar op de kaart, terwijl dit net zo goed invloed heeft op het dagelijks leven van de slachtoffers (Gardner, 1995). Door de mogelijkheid van straatintimidatie passen zij hun gedrag aan. Er zijn dus cijfers over de gemelde gevallen van straatintimidatie, maar deze cijfers geven weinig informatie over wat er daadwerkelijk gebeurt en hoe dat door de slachtoffers wordt ervaren.

1.1 Maatschappelijke relevantie

In het huidige maatschappelijke debat is straatintimidatie een veel besproken onderwerp. Er zijn steeds meer campagnes om het fenomeen onder de aandacht te brengen. Zo krijgt het collectief van het Instagram account 'catcallsofams' opmerkingen, zogeheten 'catcalls', met stoepkrijt op de straat, zoals te zien is in figuur 2. Vervolgens plaatsen zij een foto hiervan op het *Instagram account*, om op deze manier meer aandacht te krijgen voor het onderwerp. Verder is tijdens de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022, door het CDA in Amsterdam op de grond campagne gevoerd. Hierin spraken zij zich uit tegen straatintimidatie, en zoals in figuur 3 is weergegeven schreven zij leuzen op de straat. Ook zijn er campagnes opgezet zoals 'Pikpraat van de Straat' en 'Iedereen verdient een veilige straat' (Bijlpr, 2021). Er is zelfs geprobeerd om straatintimidatie te verminderen door het te verbieden. Door het 'Sisverbod' zouden vormen van straatintimidatie, zoals naroeppen of nasissen, verboden worden (Verspeek, 2021). Het Sisverbod is uiteindelijk geen wet geworden omdat het in strijd zou zijn met de vrijheid van meningsuiting (Verspeek, 2021). Seksuele straatintimidatie is dus een *hot topic* in het huidige maatschappelijk debat. Dat straatintimidatie plaatsvindt is bekend, maar hoe het wordt ervaren, welke factoren meespelen in deze verschillende ervaringen en hoe het hun plaatsgevoel beïnvloedt wordt in dit onderzoek verder toegelicht.

1.2 Wetenschappelijke relevantie

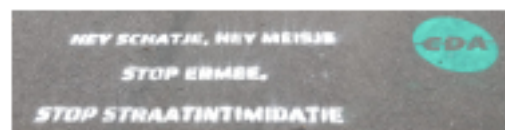
Het wetenschappelijke debat rondom seksuele straatintimidatie kwam laat op gang, omdat onderzoek voornamelijk door mannen werd uitgevoerd en zij het nut niet inzagen van het onderwerp (Fairchild & Rudman, 2008). Tot nu toe is er voornamelijk kwantitatief onderzoek gedaan naar straatintimidatie. Dit is een type onderzoek waarbij aan de hand van veel data grote conclusies kunnen worden getrokken. Hierbij wordt gewerkt met enquêtes met vooraf opgestelde antwoorden en wordt de data gegeneraliseerd. Op deze manier kan er echter weinig nuance in worden aangebracht. Een uitspraak zoals: "94 procent van de vrouwen hebben te maken met seksuele straatintimidatie", van Fischer en Sprado (2017), zegt

Figuur 2: Een catcall op straat

Bron: Catcallsofams (2022)

Figuur 3: Campagne CDA

Bron: Kempers (2022)

bijvoorbeeld wel wat over de omvang van het probleem, maar weinig over wat deze vrouwen precies hebben meegemaakt en hoe zij dit hebben ervaren. Daar komt bij dat in dezelfde context de ene vrouw een incident zal ervaren als straatintimidatie, en de ander niet. Straatintimidatie is een subjectieve ervaring die afhankelijk is van context (LeDoux, 2018). Daarnaast hoeven vrouwen niet per se het slachtoffer van straatintimidatie (geweest) te zijn voordat zij hun gedrag hierdoor laten beïnvloeden. De angst dat het hen zou kunnen overkomen leidt in sommige gevallen al tot gedragsaanpassingen en heeft daarmee dus een invloed op hun dagelijks leven (Gardner, 1995).

Omdat het belangrijk is dat er meer gekeken wordt naar de ervaringen van vrouwen rondom het fenomeen straatintimidatie, is dit onderzoek kwalitatief van aard. Dit betekent dat in dit onderzoek de subjectieve kanten van straatintimidatie; de gevoelens die jongvolwassen vrouwen hebben in de openbare ruimte en hoe dit invloed heeft op hun plaatsgevoel, centraal staan. Deze ervaringen geven een breder beeld van de gevolgen die straatintimidatie heeft. Seksuele straatintimidatie is nog niet eerder in een onderzoek gekoppeld aan plaatsgevoel. Dit onderzoek brengt daarom nieuwe inzichten met zich mee in het sociaal geografische domein. Door de straatintimidatie te koppelen aan plaats wordt de geografische dimensie verder uitgediept, wat tot interessante data leidt. De plaats is onderdeel van de context, en de context beïnvloedt hoe de straatintimidatie wordt beleefd en ervaren. Verder is de Indische Buurt nog niet eerder het onderzoeksgebied voor straatintimidatie geweest. Zodoende biedt dit onderzoek inzichten in de gevolgen van straatintimidatie in de Indische Buurt in Amsterdam.

De onderzoeksvraag die volgt uit deze maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie is daarom als volgt:

Welke rol speelt straatintimidatie in het dagelijks leven van jongvolwassen vrouwen in de Indische Buurt en hoe heeft dit invloed op hun plaatsgevoel in de openbare ruimte?

Om deze hoofdvraag te beantwoorden zijn de volgende deelvragen opgesteld:

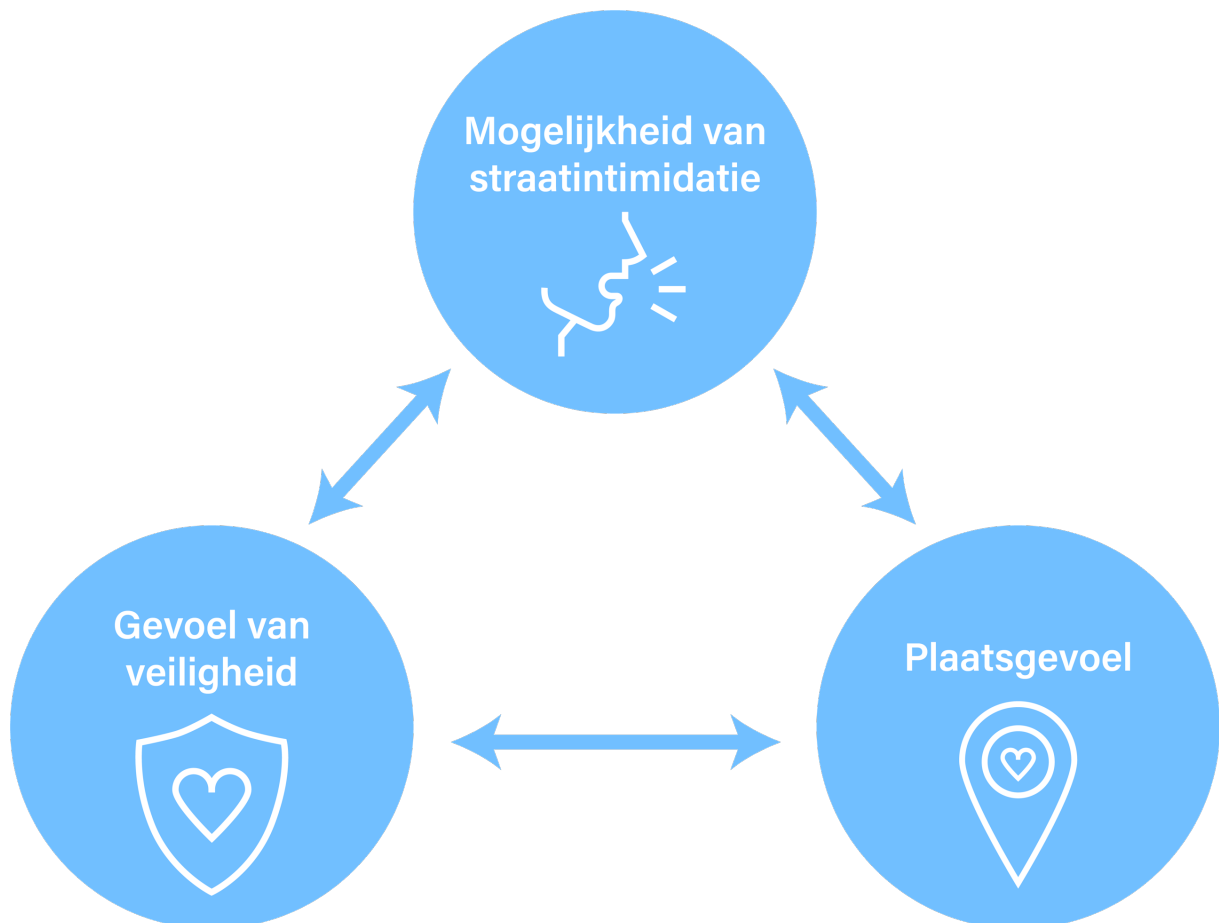
- Hoe ervaren jongvolwassen vrouwen de gevolgen van straatintimidatie in de Indische Buurt in hun dagelijks leven?
- Op wat voor plekken in de openbare ruimte in de Indische Buurt ervaren jongvolwassen vrouwen straatintimidatie?
- Wat voor rol speelt tijd in de ervaringen van straatintimidatie voor jongvolwassen vrouwen in de Indische Buurt?
- Hoe beïnvloedt straatintimidatie het plaatsgevoel van jongvolwassen vrouwen in de Indische Buurt?

1.3 Leeswijzer

In dit onderzoek wordt in het tweede hoofdstuk het theoretisch kader geschetst. Hierin wordt het huidige wetenschappelijke debat rondom straatintimidatie en plaatsgevoel weergegeven. Vervolgens worden de methoden die zijn toegepast in dit onderzoek omschreven en uitgelegd. Hierop volgend wordt de Indische Buurt als casus ingeleid in de casusomschrijving. Uiteindelijk worden de resultaten besproken en gekoppeld aan de bestaande literatuur uit het theoretisch kader. In het laatste hoofdstuk wordt er een concluderend antwoord gegeven op de hoofdvraag, gevolgd door aanbevelingen voor vervolgonderzoek, in de discussie.

2. Theoretisch kader

In dit hoofdstuk wordt het raamwerk rondom de onderwerpen seksuele straatintimidatie aan de ene kant, en plaatsgevoel aan de andere kant geschetst. In het conceptueel model uit figuur 4 staan de verschillende concepten die in dit theoretisch kader uiteen worden gezet uitgebeeld en worden de onderlinge relaties weergegeven.

Figuur 4: Conceptueel model

In dit theoretisch kader wordt in de eerste paragraaf uitgelegd wat straatintimidatie is en hoe het door verschillende academici wordt gedefinieerd. Vervolgens wordt uiteengezet hoe, volgens de literatuur, de pleger van incidenten kan worden omschreven. In de derde paragraaf wordt dieper ingegaan op hoe de slachtoffers straatintimidatie kunnen ervaren en interpreteren. Hierna worden mogelijke gedragsaanpassingen, als gevolg van straatintimidatie, van het slachtoffer behandeld. Vervolgens wordt er dieper ingegaan op het concept plaatsgevoel. Hierin wordt uiteengezet wat precies wordt beschouwd als de openbare ruimte, waarna er dieper wordt ingegaan op plaats en tijd. Tot slot komen gevoelens als veiligheidsgevoel en plaatsgevoel aan bod.

2.1 Straatintimidatie

Straatintimidatie is de meest voorkomende vorm van *sexual assault* (Thompson, 1994). Fairchild en Rudman (2008) gebruiken de term *stranger harassment*, aangezien de pleger in deze vorm van *sexual assault* een onbekende van het slachtoffer is (Fairchild & Rudman, 2008). Straatintimidatie is uiteindelijk de meest gebruikte term geworden, aangezien de locatie waar het voornamelijk plaatsvindt, en het gedrag in het woord verwerkt zijn (Fileborn & O'Neill, 2021).

Volgens Bowman (1993) zijn er zes criteria waar een voorval aan moet voldoen, om als straatintimidatie geclassificeerd te worden. Ten eerste is het slachtoffer een vrouw, ten tweede is de pleger een man, ten derde zijn deze twee onbekenden van elkaar, ten vierde is het voorval *face to face* gebeurd, ten vijfde is het gebeurd in de openbare ruimte en tot slot is het vernederend voor het slachtoffer (Bowman, 1993). Fileborn en O'Neill (2021) onderschrijven echter dat mannen net zo goed het slachtoffer kunnen zijn van seksuele straatintimidatie, maar over het algemeen zijn de plegers mannen en de slachtoffers vrouwen. In het onderzoek van Fischer en Sprado (2017) wordt de definitie breder getrokken, en wordt vooral het gevoel dat de vrouwen over kunnen houden aan het voorval meegenomen. Zij komen op de definitie: "Seksuele uitlatingen of gedragingen van mannen of jongens op straat waarmee zij u irriteren, tot last zijn, kwetsen, beledigen, bedreigen, of beperken in uw gevoel van persoonlijke vrijheid" (Fischer & Sprado 2017, p. 4). De ervaringen van vrouwen zijn in deze definitie dus belangrijker. Fischer en Sprado (2017) onderscheiden daarbij verschillende vormen van straat intimidatie; namelijk verbaal, non-verbaal en fysiek. Verbale vormen van straatintimidatie zijn 'complimenten' over het uiterlijk, naroeven van seksuele opmerkingen, ook wel *catcalls* genoemd, en geluiden zoals fluiten, klakken en sissen. Kortom, alles wat met woorden en geluiden wordt overgebracht. Non-verbale vormen van straatintimidatie zijn nastaren, seksuele gebaren maken of op een andere manier intimiderend kijken. Vrouwen ervaren deze non-verbale vormen als indringender dan de verbale vormen van straatintimidatie (Fischer & Sprado, 2017). Fysieke vormen van straatintimidatie worden als het meest indringend ervaren, maar lijken het minst voor te komen (Fischer & Sprado, 2017). Het gaat hier om achternalopen, in het nauw drijven of exhibitionisme. Fileborn en O'Neill (2021) beargumenteren dat vrouwen over het algemeen voor de eerste keer met seksuele straatintimidatie te maken hebben aan het eind van hun jeugd of aan het begin van de adolescentie (Fileborn & O'Neill, 2021). Uit een Canadees onderzoek met tweeduizend respondenten uit 1999 blijkt dat negentig procent van de respondenten ooit last heeft gehad van straatintimidatie (Lenton, et al., 1999). Een onderzoek uitgevoerd door de gemeente Amsterdam laat zien dat 74 procent hun respondenten tussen de 15 en 34 te maken heeft gehad met straatintimidatie in de afgelopen twaalf maanden (Gemeente Amsterdam, 2021). Verder komt uit ditzelfde onderzoek van de Gemeente Amsterdam dat straatintimidatie voornamelijk wordt ervaren door jongvolwassen vrouwen (Gemeente Amsterdam, 2021). Dat is de reden dat voor dit onderzoek enkel naar jongvolwassen vrouwen wordt gekeken.

2.1.1 De pleger

Als een vrouw een opmerking krijgt van een onbekende kan dit bedreigend overkomen, ook al was de intentie van de opmerking een compliment. Hierin is het opvallend dat wanneer de pleger een 'knappe jongeman' is, de vrouwen een compliment soms leuk kunnen vinden (Fairchild 2010; Fischer & Sprado, 2017; Gardner, 1980). Wanneer de pleger ouder, onverzorgder en minder knap is of een andere etniciteit heeft, wordt het sneller als eng of

bedreigend ervaren. Dit is te verklaren doordat mensen uit een andere groep sneller als potentieel gevaar worden gezien (Fischer & Sprado, 2017). Het gaat hierbij om groepen uit een andere sociale klasse, opleidingsniveau en etniciteit, maar ook uit een andere leeftijdsgroep (Fischer & Sprado, 2017). Daar komt bij dat 'slecht gedrag' wordt gekoppeld aan 'slechte mensen' (MacMillan et al., 2000). Hierdoor worden bijvoorbeeld alcoholisten sneller gewantrouwd. Onder 'slecht gedrag' verstaan MacMillan et al. (2000) ook mensen van een andere etniciteit, omdat daar veel vooroordelen over bestaan, waardoor deze groep onbewust als 'slecht' wordt bestempeld. Hoe straatintimidatie wordt ervaren heeft dus voor een groot deel te maken met hoe de vrouw zich identificeert met de pleger. Dit neemt echter niet weg dat een deel van de vrouwen elke vorm van straatintimidatie op elk moment en van iedereen onbeleefd en niet netjes vindt, en het dus als onprettig ervaren wordt (Thompson, 1994).

Verder zit er een verschil in de groepsgrootte. Groepen worden als meer intimiderend ervaren dan individuen (MacMillan et al., 2000). Dit heeft er mee te maken dat een groep een vrouw makkelijker kan verkrachten of aanranden dan een enkel individu. Verkrachting is hierin de grootste angst van vrouwen, waardoor dit bewust en onbewust hun keuzes kan beïnvloeden (MacMillan et al., 2000). Het onderzoek van MacMillan et al. (2000) laat zien dat groepen uit andere sociale klasse als het meest intimiderend worden ervaren. Vrouwen geven aan dat zij het prettiger vinden om op drukke plekken te zijn dan op rustigere plekken. Een plek in de openbare ruimte met een groep uit een andere sociale klasse wordt echter als potentieel gevaar gezien, waardoor vrouwen, groepen mannen het liefst mijden.

2.1.2 Interpretatie en ervaringen

Ervaringen en de emoties die hierbij worden gevoeld zijn subjectief (LeDoux, 2018). Hierdoor wordt straatintimidatie anders ervaren door verschillende mensen (Fairchild & Rudman, 2008). Fairchild (2010) heeft deze verschillende ervaringen geordend in de gevoelens die vrouwen hebben nadat zij met straatintimidatie in aanraking zijn geweest. De vier meest voorkomende gevoelens zijn irritatie, ongemak, boosheid en angst (Fairchild, 2010). Hoe straatintimidatie wordt ervaren heeft dus te maken met wie de pleger is, en wie het slachtoffer is. Eenzelfde voorval, maar door een andere pleger, kan totaal anders worden opgevat. Ook zal hetzelfde voorval door een ander slachtoffer mogelijk anders worden ervaren.

Fileborn en O'Neill (2021) beargumenteren daarbij dat seksuele straatintimidatie een intersectioneel concept is. Dit houdt in dat verschillende concepten zich opstapelen en met elkaar verweven zijn (Crenshaw, 2017). Voor een zwarte vrouw is racisme en seksuele straatintimidatie met elkaar verweven, eveneens voor een lesbische vrouw, die vaak opmerkingen krijgt die homofob en seksistisch zijn. De grens van straatintimidatie is daarom vaag, waardoor de interpretatie van het slachtoffer doorslaggevend is. Het slachtoffer bepaalt als het ware hoe zij een situatie opvat en de context is erg bepalend in deze opvatting. Daar komt bij dat iedereen een bepaalde situatie anders opvat, door onder andere eerdere gebeurtenissen die zijn meegemaakt, op dezelfde plek of elders (Fileborn & O'Neill, 2021). Een opmerking van een vreemde op straat kan zodoende door de één als vervelend worden opgevat, en door de ander als beangstigend.

Fischer en Sprado hebben in 2017 een kwantitatief onderzoek gedaan naar hoe vrouwen in Rotterdam straatintimidatie ervaren. Hieruit blijkt dat 41 procent van hun respondenten straatintimidatie, zoals nastaren, roepen of fluiten als een compliment opvatten, of zelfs als flirten (Fischer & Sprado, 2017). In het woord 'straatintimidatie' zit het woord 'intimidatie', terwijl een groot deel van de vrouwen zulke voorvallen dus niet als intimiderend ervaren (Vera-Gray, 2016).

Aan de andere kant beargumenteren Fairchild en Rudman (2008) dat vrouwen die straatintimidatie als compliment opvatten, zo gewend zijn geraakt aan deze gebeurtenissen dat zij denken dat het 'erbij hoort'. De vrouwen vatten een voorval op als compliment, maar eigenlijk doen ze dat enkel omdat ze door de maatschappij onbewust zo zijn gaan denken. Fairchild en Rudman (2008) gebruiken hiervoor de term 'zelf-objectificatie'. Objectificatie houdt in dat een vrouw alleen als seksueel object wordt gezien en dat zij geconsumeerd kan worden (Fairchild & Rudman, 2008). Zelf-objectificatie gaat een stap verder, waarbij de vrouwen zichzelf zien als seksobject (Fairchild & Rudman, 2008). Zij beargumenteren dus dat vrouwen zichzelf als seksobject zien als zij zich geveild voelen door straatintimidatie.

Fileborn en O'Neill (2021) benadrukken echter dat straatintimidatie en hoe dit door vrouwen wordt ervaren, niet zo zwart wit is als het hierboven wordt geschetst. De eerste keer dat iemand met straatintimidatie te maken heeft wordt namelijk anders ervaren dan de honderdste keer. De eerste keren kan een vrouw de aandacht inderdaad spannend of leuk vinden. Naarmate de straatintimidatie vaker voorkomt wordt het, over het algemeen, steeds als vervelender ervaren. De opstapeling van eerdere ervaringen maakt dat slachtoffers zich onprettig of zelfs onveilig voelen door straatintimidatie (Fileborn & O'Neill, 2021).

Kissling (1991) benadrukt daarom dat de intentie van de pleger niet uitmaakt in hoe zijn gedrag overkomt. Vrouwen weten namelijk niet of een opmerking positief en aardig bedoeld is, of dat hier andere bedoelingen achter zitten. Plegers, of potentiële plegers, van straatintimidatie zullen niet snel toegeven dat zij vrouwen lastig vallen. In het onderzoek van Kissling (1991) komt naar voren dat mannen in een interview beargumenteren dat wanneer zij een opmerking maken naar een vrouw, zij daar dankbaar voor moet zijn. Een man uit ditzelfde onderzoek gaf aan dat hij naar vrouwen fluit als beloning als zij er goed uitzien, zodat zij een goed gevoel krijgen (Kissling, 1991). Hij denkt er niet over na dat vrouwen dit mogelijk niet als compliment ervaren, maar als vervelend en zich vervolgens geobjectiveerd kunnen voelen. Deze informatie komt uit interviews, waardoor er een mogelijkheid is dat de mannen een sociaal wenselijk antwoord gaven op de vraag waarom zij zulk gedrag vertonen.

Het kan zijn dat een opmerking inderdaad is bedoeld als een oprecht compliment, of dat er naar een vrouw wordt gefloten om haar een goed gevoel te geven. Bij de ontvangende vrouw blijft er echter altijd de mogelijkheid dat er iets achter dit compliment zit, waardoor zij dit misschien anders interpreteert dan de mogelijke intentie. Straatintimidatie gaat dus niet alleen om wat er letterlijk voorvalt in een moment, maar ook over wat de mogelijke intentie is, en wat er daarna kan gebeuren. Daar baseert een vrouw haar reactie en gevoelens op, al dan niet bewust (Kissling, 1991).

2.1.3 Aanpassingsgedrag

Vrouwen passen hun gedrag aan als zij zich in de openbare ruimte begeven, om ervoor te zorgen dat zij minder last hebben van straatintimidatie (Fischer & Sprado, 2017). Dit gebeurt bewust en onbewust. Zo proberen vrouwen op verschillende manieren ervoor te zorgen dat ze minder benaderbaar zijn voor onbekenden. Voorbeelden hiervan zijn het dragen van een koptelefoon (19%), of doen alsof zij aan het bellen zijn (17%). Door het dragen van een koptelefoon wordt de uitstraling van slachtoffers meer gesloten, waardoor de plegger het idee kan hebben dat het slachtoffer zijn opmerking niet heeft gehoord. De meest voorkomende aanpassingen van vrouwen zijn dat zij oogcontact met mannen en jongens in de openbare ruimte mijden (61%), groepen jongens en mannen überhaupt vermijden (36%) en bepaalde plekken in de avond mijden (52%) (Fischer & Sprado, 2017). Meer extreme aanpassingen zoals anders kleden (14%) of sleutels als wapen in de hand houden (12%) komen minder vaak voor. Andere voorbeelden zijn door rood fietsen om sneller thuis te zijn, of in het midden van de straat lopen, zodat er minder mogelijkheden zijn om gevolgd of lastig gevallen te worden. Als gevolg van de mogelijkheid van straatintimidatie geeft Thompson (1994) als aanpassingsgedraging het veranderen van loop- en fietsroutes. Vrouwen mijden bepaalde plekken, en als zij langs deze plek zouden moeten gaan in hun route, betekent dit dat zij om zullen fietsen of lopen. Als gevolg van straatintimidatie verandert de mobiliteit van vrouwen dus.

Tot slot zijn er verschillende manieren hoe vrouwen omgaan met straatintimidatie op het moment dat het gebeurt. Fischer en Sprado (2017) beargumenteren dat een grote meerderheid van de vrouwen zo min mogelijk interactie met de plegger probeert te hebben door hem te negeren. Dit is een passieve reactie (Fairchild & Rudman, 2008). Hoe bedreigender de straatintimidatie is, hoe groter de kans is dat een slachtoffer actief reageert en de plegger confronteert door bijvoorbeeld een afwijzend gebaar of blik (Dhillon & Bakaya, 2014). Dit wordt minder gedaan omdat vrouwen bang zijn dat de plegger boos wordt of geweld zal gebruiken als zij aangeven niet gediend te zijn van dit gedrag, waardoor de situatie mogelijk erger wordt en escaleert. Een andere reactie is om te gaan lachen in de hoop dat de intimidatie stopt (Thompson, 1994).

2.2 Openbare ruimte

De openbare ruimte is van iedereen en tegelijkertijd van niemand (Gardner, 1995). Voorbeelden van deze ruimte zijn de straat en de stoep, deze zijn voor iedereen toegankelijk, op elk tijdstip. De semi-openbare ruimte is niet altijd toegankelijk en mensen kunnen er geweigerd worden, zoals in een café of een supermarkt (Jones et al., 2015). In de definitie van de openbare ruimte komt dus naar voren dat iedereen er welkom is en dat iedereen zich er welkom en vrij voelt (Gardner, 1995). Door gebeurtenissen zoals straatintimidatie, wordt de vrijheid en veiligheid van vrouwen in de openbare ruimte echter aangetast. In hoeverre een persoon zich vrij voelt in de openbare ruimte heeft daarom deels te maken met het gender van de persoon (Boyer, 2022). De westerse wereld is aan het emanciperen, maar door onder andere straatintimidatie, blijft de openbare ruimte het domein van de man en het huis het domein van de vrouw (Gardner, 1995).

Boyer (2022) beargumenteert dat het een mensenrecht is om geen last te hebben van straatintimidatie. Iedereen heeft als het ware recht op de openbare ruimte. Het is ook een recht om onopgemerkt in deze openbare ruimte te bewegen. Door straatintimidatie wordt dit

recht het slachtoffer ontnomen en verandert de openbare ruimte voor vrouwen. Thompson (1994) beargumenteert dat dit effect heeft op de autonomie, anonimiteit, veiligheid en mobiliteit van vrouwen in de openbare ruimte. Zij beargumenteert dat straatintimidatie een inbreuk is op de privacy van vrouwen (Kissling, 1991; Thompson, 1994). Tot slot wordt de mobiliteit verkleind omdat vrouwen bepaalde plekken mijden, waardoor ze om moeten lopen en minder bewegingsvrijheid hebben. Zodoende bepalen mannen indirect de route van een vrouw, enkel door hun aanwezigheid en mogelijke kwade bedoelingen. Het gaat hier dus niet per se om de gebeurtenis van straatintimidatie, maar de mogelijkheid van straatintimidatie, waarop vrouwen hun gebruik van de openbare ruimte in het dagelijks leven aanpassen (Gardner, 1995). Als gevolg hiervan worden vrouwen als het ware uit de publieke ruimte verdreven (Bowman, 1993). Het gaat hierbij niet om de letterlijke gebeurtenissen van straatintimidatie, maar om macht, gender en vrouwelijke vrijheid, door de mogelijkheid van intimidatie, en zelfs van verkrachting of aanranding. Crouch (2009), beargumenteert daarom dat seksuele straatintimidatie plaatsvindt zodat mannen hun macht over vrouwen kunnen laten zien en zo de vrouwen op hun plek zetten, en te laten zien wie de baas is. Aangezien vrouwen daadwerkelijk hun routes hierop aanpassen, zorgen mannen er op deze manier inderdaad voor dat zij vrouwen kunnen weren uit bepaalde plaatsen (Thompson, 1994). Straatintimidatie is derhalve een gevolg van het patriërchaat (Boyer, 2022). Hierdoor worden de al bestaande machtsrelaties tussen mannen en vrouwen namelijk benadrukt en zo blijven deze relaties intact.

Omdat straatintimidatie effect heeft op het gebruik van de openbare ruimte door vrouwen, moeten zij volgens Bowman (1993) en Thompson (1994) de openbare ruimte terug claimen. De oorzaak van straatintimidatie is volgens hen het verschil in macht tussen mannen en vrouwen. Zij geven daarom ook aan dat straatintimidatie van vrouwen naar mannen niet mogelijk is, omdat vrouwen niet de macht over mannen hebben die er andersom wel is. Dit heeft er mee te maken dat mannen over het algemeen fysiek sterker zijn dan vrouwen, maar vooral omdat een vrouw op elk moment en op elke plek het gevaar loopt om verkracht te worden (MacMillan et al., 2000). Als een vrouw met iemand is die zij kent, wordt potentiële straatintimidatie als minder bedreigend ervaren omdat de mogelijkheid dan afneemt (Fischer & Sprado, 2017).

2.2.1 Plaatsgevoel

Plaats is een veel voorkomend concept in de geografie. Het is abstract en het staat vast, door middel van coördinaten en grenzen (Cresswell, 2014). De ervaringen die iemand ergens heeft opgedaan en de emotionele band die daardoor is ontstaan met een plaats, wordt de '*sense of place*', of het 'plaatsgevoel' genoemd (Basso 1996). Dit betreft niet alleen de hechting met de plaats, maar ook eerdere ervaringen, de verhalen die iemand hierover hoort en vertelt, en het beeld dat hij of zij hierdoor heeft van de plaats (Massey, 2008). Daarom gaat er tijd overheen om een plaatsgevoel te creëren, en in deze tijd worden er ervaringen opgedaan (Yi-Fu Tuan, 1975). Een plaats heeft dus een fysieke grens, die objectief en met coördinaten vast te leggen is, en een subjectieve grens, met meningen en betekenissen van mensen (Gardner, 2011).

Plaatsgevoel heeft te maken met thuis voelen. Thuisgevoelens zijn emoties, die aan een plek zijn verbonden (Graaf & Duyvendak, 2009). Kort gezegd is plaatsgevoel dus een plaatsgebonden emotie. Een gebrek aan positieve plaatsgevoelens kan mensen aanzetten tot

actie. Het emotionele aspect van plaatsgevoel is te begrijpen aan de hand van de theorie van 'symbolisch interactionisme' (Graaf & Duyvendak, 2009). Deze theorie beargumenteert dat individuen hun persoonlijke identiteiten in overeenstemming proberen te brengen met de buitenwereld, wat emotionele reacties veroorzaakt. Sociale interacties bevestigen als het ware hun identiteit. Zo wordt thuis voelen onderdeel van iemands identiteit, in relatie tot de omgeving. De plek krijgt zo betekenis door de sociale interacties. De plaats is de locatie waar deze identiteiten worden gevormd en betekenissen aan worden gegeven.

Het plaatsgevoel is dus subjectief (Graaf & Duyvendak, 2009). Dit hangt ermee samen dat een plaats uiteenlopende kenmerken kan hebben die mensen opvallen en die zij belangrijk vinden. Zo kan iemand de architectuur in een straat mooi vinden, terwijl een ander juist is gefocust op de openheid van de mensen die er wonen (Adams, 2016). Een park in de avond is voor de één een snelle route om naar huis te fietsen en is voor de ander een potentiële plek om verkracht te worden. Het plaatsgevoel gaat dus niet louter over de fysieke omgeving van de plaats, maar heeft ook een sociaal aspect. Als iemand zich niet thuis voelt in de buurt waar hij of zij woont, zal hij of zij daar geen fijn plaatsgevoel hebben (Hagerty & Patusky, 1995).

Veiligheidsgevoel is een onderdeel van het plaatsgevoel en heeft invloed op het thuis voelen. MacMillan et al. (2000) beargumenteren dat veiligheidsgevoel sterk met gender te maken heeft. Er is namelijk altijd een kans dat vrouwen seksueel overschrijdend gedrag meemaken in de openbare ruimte (MacMillan et al., 2000). De mogelijkheid dat een vrouw verkracht wordt veroorzaakt angst, waardoor het veiligheidsgevoel afneemt (Davidson et al., 2016; Ferraro, 1996; Gordon & Riger, 1989; Mesch, 2000; Pryor & Hughes, 2013; Rozee, 2008; Smith, 1988; Stanko, 1993; Thompson, 1994). Door straatintimidatie voelt de mogelijkheid tot verkrachting dichterbij (Thompson, 1994). Davidson et al. (2016) hebben daarom het effect van straatintimidatie op het veiligheidsgevoel van vrouwen in de openbare ruimte onderzocht. Uit dit onderzoek komt naar voren dat er een correlatie is tussen straatintimidatie en de waargenomen veiligheid van deze vrouwen.

Een plek kan dus veilig voelen, of juist angst opwekken (MacMillan et al., 2000). Angst is een voorbeeld van een negatief plaatsgevoel. Omdat straatintimidatie invloed heeft op het veiligheidsgevoel in de openbare ruimte, heeft straatintimidatie ook invloed op het gevoel dat iemand bij een plaats heeft. Aangezien vrouwen hun gedrag mogelijk aanpassen om straatintimidatie te ontwijken zoals blijkt uit de paragraaf over straatintimidatie, verandert hun plaatsgevoel misschien ook (Fischer & Sprado, 2017). Straatintimidatie heeft mogelijk effect op de mobiliteit van vrouwen, waardoor zij zich eventueel minder thuis voelen in de openbare ruimte, wat invloed kan hebben op hun plaatsgevoel. Als een plegger een slachtoffer lastigvalt, vindt er een vorm van '*othering*' plaats. Dit houdt in dat het slachtoffer zich anders voelt dan de norm is op deze locatie. Als gevolg hiervan kan het slachtoffer zich minder thuis gaan voelen op deze plaats, waardoor het positieve plaatsgevoel kan afnemen (Boyer, 2022).

Eerdere ervaringen op een plaats hebben uiteindelijk effect op hoe een plaats in het heden wordt geïnterpreteerd. Zo heeft het verleden invloed op het heden en heeft straatintimidatie gevolgen voor het plaatsgevoel van vrouwen in de openbare ruimte (Van Reemst, et al., 2014). Al deze collectieve gevoelens beïnvloeden uiteindelijk de plaatsidentiteit. Dit verwijst naar het algemene beeld wat er heerst van een plaats. Dit kan positief of negatief zijn en wordt

beïnvloed door het plaatsgevoel van de mensen die er wonen en de verhalen die over de plaats worden verteld (Proshansky, 2014).

2.2.2 Drukke en tijd

Hoe druk een plek is, heeft invloed op het veiligheidsgevoel van vrouwen (Fischer & Sprado, 2017). Op drukke plekken voelen vrouwen zich veiliger omdat er een vorm van informele sociale controle is, waardoor heftige vergrijpen bijna onmogelijk zijn. Verbale of non-verbale vormen van straatintimidatie komen daar echter juist meer voor (Fischer & Sprado, 2017). Deze intimidatie wordt daarom als minder intimiderend ervaren, juist omdat het druk is.

Straatintimidatie komt voornamelijk voor in de zomer, op donderdagen tot en met zondagen, en tussen acht en twaalf uur in de nacht (Fischer & Sprado, 2017). Uit het onderzoek van Fischer en Sprado (2017) blijkt dat 57 procent van de plekken waar straatintimidatie overdag plaatsvindt drukke pleinen of wegen zijn. De straatintimidatie in de nacht vindt vooral plaats op hele drukke of hele rustige plekken (Davidson et al., 2016; Dhillon & Bakays, 2014). Dat vrouwen zich veiliger voelen op drukke plekken betekent dus niet dat er geen straatintimidatie plaatsvindt. Over het algemeen zijn plekken in de avond rustiger dan overdag waardoor straatintimidatie dan als meer intimiderend en beangstigend wordt ervaren (Fischer & Sprado, 2017). De mogelijkheid tot straatintimidatie in de nacht is daarom een reden voor het eerder besproken aanpassingsgedrag (Gardner, 1995).

Verder zijn de omgevingsfactoren van een plaats voor hoe straatintimidatie wordt ervaren belangrijk. Wanneer er geen overzicht is, wordt de als plek voor potentieel gevaarlijk ervaren. Een open plein met overzicht en straatverlichting voelt voor vrouwen daarom veiliger (Fischer & Sprado, 2017). De kans voor straatintimidatie is daar minder, omdat het verrassingselement wordt geëlimineerd. Informeel toezicht helpt beter dan het formele toezicht van politie of camera's, omdat dit juist suggereert dat een plek onveilig is. Bepaalde plekken, zoals parken in de nacht, worden preventief gemedend door vrouwen, waardoor hier minder straatintimidatie plaatsvindt (Thompson, 1994).

Uit een Canadees onderzoek uit 1994 blijkt dat de helft van de vrouwen zich onveilig voelt als zij in de nacht buiten lopen (Johnson & Sacco, 1995). Verder komt in het onderzoek van Wesselman en Kelly (2010) naar voren dat mannen met alcohol op, het 'gezellig met de mannen' vinden, als zij vrouwen lastig vallen. Een resultaat uit hun onderzoek is dat sociale binding tussen mannen een van de hoofdfactoren is die straatintimidatie veroorzaken in de avond (Boyer, 2022).

2.2.3 Plaats

Plaats kan worden onderverdeeld in eindbestemmingen en de wegen naar deze eindbestemmingen toe. De eerste vorm van plaats kan worden onderverdeeld in drie categorieën. De *first place* is het thuis van iemand, de *second place* is iemands werkplek of waar hij of zij naar school gaat en *third places* zijn belangrijke plekken voor een persoon in de openbare ruimte (Gardner, 2011). *Third place* is een concept dat voor het eerst werd gebruikt in het boek '*The Great Good Place*', van Oldenburg, uit 1989 (Lawson, 2004). De *third places* die Oldenburg (1989) omschrijft zijn plekken die het gevoel van thuis geven op plekken die niet iemands thuis zijn. Voorbeelden hiervan zijn cafés, parken en winkels, die voor mensen een soort baken vormen in de openbare ruimte en de semi-openbare ruimte. Dit zijn plekken

waar sociale interactie kan plaatsvinden, wat een betekenis aan deze plaats geeft. Het karakteristieke van een *third place* is dat het informele plekken zijn, zonder verplichtingen en die daarom een positief plaats gevoel kunnen creëren (Lawson, 2004).

Deze *third places* zijn over het algemeen plekken waar mensen zich thuis voelen en dus plekken waar mensen komen met wie zij zich vereenzelvigen (Matesjkova & Leitner, 2011). Dit zijn dus plekken waar over het algemeen geen interculturele ontmoetingen plaatsvinden, oftewel geen ontmoetingen met personen uit andere sociaal-economisch en sociaal-culturele groepen (Matesjkova & Leitner, 2011). Dit zijn juist plekken waar segregatie plaatsvindt.

De andere vorm van plaatsen in een buurt zijn *transitory zones* (Gardner, 2011). Dit zijn niet, zoals de *third places* bestemmingen, maar juist de wegen naar deze bestemmingen toe. Voorbeelden hiervan zijn de stoep, de weg, en het openbaar vervoer. Dit zijn eveneens plaatsen waar sociale interactie plaats kan vinden, doordat voorbijgangers elkaar bijvoorbeeld groeten. In de term 'straatintimidatie' zit de term 'straat'. De straat is een plek waar seksuele straatintimidatie regelmatig voorkomt (Boyer, 2022). Dit is namelijk een gebied in de openbare ruimte waar een soort gevecht plaatsvindt over van wie die ruimte is. Sociale hiërarchieën komen hier tot uiting, en zo is er als het ware een gevecht van wie waar 'hoort' (Boyer, 2022). Toch gaan voorvallen van straatintimidatie verder dan enkel de straat en andere *transitory zones*. De semi-openbare ruimten, zoals de supermarkt en een bar zijn ook plekken waar straatintimidatie kan plaatsvinden (Fileborn & O'Neill, 2021).

3. Methode

In dit hoofdstuk wordt de methode, die is gebruikt voor dit onderzoek uiteengezet. In de eerste paragraaf wordt beargumenteerd waarom er voor een kwalitatieve onderzoeksmethode is gekozen, waarna in de tweede paragraaf de onderzoekopzet wordt uitgelegd. In de derde paragraaf wordt beargumenteerd welke methode is gebruikt, op het gebied van respondenten werving en dataverzameling. Vervolgens wordt uitgelegd wat de kenmerken zijn van de respondenten. Paragraaf vijf beschrijft de positionering van de onderzoeker in het onderzoek en tot slot wordt in de zesde paragraaf beschreven hoe de ethiek in het onderzoek is gehandhaafd.

3.1 Kwalitatief onderzoek

In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van een kwalitatieve onderzoeksstrategie (Bryman, 2012). Kwalitatief onderzoek vindt plaats binnen een constructivistische ontologie. Dit houdt in dat er wordt gewerkt vanuit de visie dat sociale fenomenen niet tastbaar zijn, maar ontstaan als gevolg van menselijk handelen (Couper, 2015). Hierbij wordt uitgegaan van een interpretivistische epistemologie, wat betekent dat mensen altijd handelen naar hoe zij de wereld opvatten. De actor en de wereld zijn als het ware met elkaar verbonden (Couper, 2015).

Het kwalitatieve onderzoek is uitgevoerd door middel van de visuele methode van foto-dagboeken, eerdere ervaringen die de respondenten op hebben geschreven bij het dagboek en een semigestructureerd diepte interview wat na de dagboekperiode bij de respondenten is afgenomen (Hennink et al., 2020). De ervaringen van de respondenten worden hierbij beschreven en geanalyseerd. Doordat er meerdere onderzoeksmethoden zijn gebruikt vindt er triangulatie plaats (Bryman, 2012). Door deze triangulatie wordt het onderwerp van meerdere kanten belicht, wat voor rijkere data zorgt (Silverman, 2011). Verder wordt er in dit onderzoek met een 'kleine N' gewerkt, oftewel met een kleine groep van in totaal tien respondenten (Bryman, 2012). De data die hierbij wordt verzameld is rijk aan informatie door de kwalitatieve aard van het onderzoek en de verschillende methodes van dataverzameling.

In het onderzoek is in het theoretisch kader de bestaande literatuur over straatintimidatie uiteengezet, waardoor het bestaande debat is weergegeven. Vervolgens wordt er dieper ingegaan op de ervaringen van vrouwen op het gebied van straatintimidatie in de Indische Buurt. Hier komen bevindingen uit, die deels overeenkomen met de theorie en deels via inductie zijn ontstaan (Hennink et al., 2020). Verder is het onderzoek een iteratief proces. Dit houdt in dat tijdens het onderzoek de onderzoeksvraag is aangepast waar dit nodig was. De deelvragen zijn aan de hand van nieuwe bevindingen telkens aangepast, waarna het theoretisch kader verder werd uitgedacht, zodat het aansluitend bleef. Zo is ervoor gezorgd dat het onderzoek een flexibel proces is (Bryman, 2012).

3.2 Onderzoekopzet

Voor dit onderzoek is de onderzoekopzet een *single casestudy*. Hierbij zal de Indische Buurt in Amsterdam het onderzoeksgebied zijn die wordt geanalyseerd en uitgediept (Bryman, 2012). Er is gekozen voor een *casestudy* zodat de ervaringen van de respondenten op het gebied van straatintimidatie kunnen worden onderzocht op een specifieke plaats. Hierdoor kunnen de specifieke en unieke kenmerken van deze plaats mee worden genomen in het onderzoek, om zo een duidelijk beeld van de situatie te schetsen. Hierbij wordt er dus

empirisch onderzoek verricht waarbij de ervaringen van de respondenten centraal staan. In dit onderzoek ligt de focus op hoe straatintimidatie wordt ervaren, en hoe dit effect heeft op het plaatsgevoel van jongvolwassen vrouwen. Om dit te kunnen begrijpen wordt *narrative analysis* toegepast (Hennink et al., 2020). Dit betekent dat de persoonlijke ervaringen van jongvolwassen vrouwen in de Indische Buurt zijn gebruikt om het fenomeen te omschrijven vanuit het oogpunt van de respondenten. Hierdoor kan worden begrepen hoe de respondenten straatintimidatie ervaren en hoe dit effect heeft op hun dagelijks leven en plaatsgevoel (Hennink et al., 2020). Zo komen er door middel van deze *case study* nieuwe inzichten over het onderwerp in de Indische Buurt.

3.3 Methode

3.3.1 Respondenten werving

Om aan respondenten te komen zijn meerdere strategieën toegepast en is er gebruik gemaakt van *mixed methods recruitment* (Hennink et al., 2020). Om in contact te komen met organisaties die aandacht geven aan seksuele straatintimidatie ben ik naar een evenement gegaan dat *'Reclaim your way to Uni'* heet. Dit was een samenwerking tussen *'Our Bodies Our Voice'*, een non-profit organisatie tegen seksueel geweld, en *'Catcallsofams'*, een *Instagram* collectief wat *catcalls* op de stoep krijgt en daar foto's van maakt en op het *Instagram account* plaatst (Catcallsofams, 2022; Ourbodiesourvoice, 2022). Ik heb een middag meegedaan met het krijten van *catcalls* op de stoep in Amsterdam, om zo in contact te komen met mensen van *Our Bodies Our Voice* en *Catcallsofams* om ervoor te zorgen dat zij een oproep naar hun achterban wilde sturen om mij zo te helpen met het werven van respondenten. *Our Bodies Our Voice* heeft een mail naar hun achterban gestuurd uit mijn naam, en *Catcallsofams* heeft een bericht op hun *Instagram* geplaatst. Deze vorm van respondenten werving heet *'adverteren'*. Met deze vorm worden respondenten aangetrokken met een affiniteit voor het onderwerp (Hennink et al., 2020). Dit heeft uiteindelijk twee respondenten opgeleverd, van beiden platformen een. Vervolgens heb ik een bericht geplaatst in een *Facebookgroep* van een studentencomplex op het Javaplein in de Indische Buurt. Dit heeft ook een respondent opgeleverd. Om ervoor te zorgen dat er niet alleen respondenten met een hogere affiniteit voor het onderwerp in de respondentenpool terechtkwamen heb ik ervoor gekozen om vervolgens in mijn eigen netwerk respondenten te werven. Aangezien ikzelf in de Indische Buurt woon, ben ik respondenten via mijn eigen netwerk, langs informele kanalen gaan benaderen (Hennink et al., 2020). Ten slotte is er via de respondenten gebruik gemaakt van het *'sneeuwbaaleffect'*, om zo via hun netwerk nieuwe respondenten te werven (Bryman, 2012). Uiteindelijk heb ik tien respondenten bereid gevonden om mee te werken aan dit onderzoek. Doordat *mixed method recruitment* is toegepast, zit er diversiteit in de respondentenpool (Hennink et al., 2020). Omdat er in dit onderzoek met een kleine N is gewerkt, is er echter niet voor een te diverse pool gekozen. De respondenten zijn allen tussen de twintig en de dertig jaar, wit en hoogopgeleid. Hier is voor gekozen zodat de resultaten enigszins met elkaar te vergelijken zijn. Er is enkel voor jongvolwassen vrouwen gekozen omdat uit het onderzoek de gemeente Amsterdam (2021) naar voren is gekomen dat deze groep voornamelijk slachtoffer is van straatintimidatie (Gemeente Amsterdam, 2021). Bij andere identiteitskenmerken zouden er mogelijk andere resultaten uit het onderzoek zijn gekomen.

3.3.2 Dataverzameling

In dit onderzoek zijn meerdere methoden voor dataverzameling toegepast. Zo zijn visuele methoden toegepast en hebben de respondenten een foto-dagboek bijgehouden en foto's gemaakt van plekken waar zij in het verleden ervaringen met straatintimidatie hebben gehad. Deze foto's helpen om inzicht te krijgen in het subjectieve perspectief en de belevingswereld van de respondenten en zijn daarom een interpretatieve onderzoeksmethode (Bendiner-Viani, 2016). De fotodagboeken helpen daarbij om de respondenten actief met het onderwerp bezig te laten zijn, alvorens het interview. Hierdoor verloopt het interview soepeler, omdat het geheugen daarvoor al is opgefrist.

Aan de respondenten is gevraagd om tussen 4 april en 18 april 2022 het foto-dagboek bij te houden. In dit dagboek beschrijven de respondenten hoe zij bepaalde plekken uit hun dagelijks leven in de openbare ruimte ervaren, en wat zij er meemaken. Bij het werken met deze visuele methode is er een verschil tussen wat 'zichtbaar' is op de foto en wat wordt 'gevisualiseerd' door de respondent (Warren, 2008). Het zichtbare is wat letterlijk op de foto te zien is. De visualisatie is wat de respondent bedoelt met de foto en hoe zij zich hierbij voelt (Warren, 2008). Aan de hand van een foto wordt dus visueel gemaakt hoe de plek eruit ziet en wat de kenmerken zijn, en aan de hand van de tekst wordt de interpretatie van de respondent duidelijk. Deze foto-dagboeken zijn opgenomen in bijlage 4

Deze manier van data-verzameling wordt '*participant let photography*' genoemd, aangezien de foto's ontstaan uit de eigen ervaringen van de respondenten (Rose, 2016). Hierbij kunnen de respondenten in hun eigen, alledaagse omgeving worden onderzocht en zijn zij de experts die aan de onderzoeker uitlegt wat er op de foto is te zien (Gabridge et al., 2008). De respondenten zijn geheel vrij waar zij foto's van maken, zolang zij er een gevoel bij hebben, dat gekoppeld kan worden aan straatintimidatie. Dit gevoel hoeft niet voort te komen uit een eigen ervaring, maar kan ook door een ervaring van iemand anders aangewakkerd worden. Het gaat hier dus om de gevolgen van straatintimidatie op het dagelijks leven van de respondenten, en hoe dit hun gevoel van een plaats verandert. Op de foto's staan ook '*unintended traces*' (Vince & Warren, 2012). Dit zijn objecten of andere kenmerken die niet bewust op de foto zijn vastgelegd, maar juist extra informatie over de contextsituatie kunnen geven.

Ook is er aan de respondenten gevraagd of zij eerdere gebeurtenissen met straatintimidatie kunnen omschrijven in het dagboek. Het is vrij gelaten hoe uitgebreid zij dit wilden omschrijven en of zij hier een foto bij wilden voegen. Het gaat hier minder om de gevolgen van straatintimidatie, maar om specifieke plekken waar straatintimidatie heeft plaatsgevonden. Door de fotodagboeken bij te houden zijn de respondenten gedurende twee weken intensief bezig met het onderwerp, waardoor zij antwoorden en anekdotes alvast paraat hebben voor het interview.

Na de periode waarin de dagboeken zijn bijgehouden zijn de respondenten uitgenodigd voor een semigestructureerd diepte-interview. Dit houdt in dat de onderzoeker en de respondent samen in gesprek zijn gegaan over het onderwerp om zo het verhaal uit het oogpunt van de respondent te kunnen begrijpen (Hennenk et al., 2020). Omdat er in het interview op visuele data kan worden teruggevallen, wordt er met rijke data gewerkt (Warren, 2008).

De respondenten zijn allemaal in dezelfde ruimte geïnterviewd. Er is in deze ruimte geprobeerd om de respondenten op hun gemak te laten voelen zodat zij zo veel mogelijk informatie wilden delen. De onderzoeker heeft tijdens het interview een uitgeschreven itemlijst voor zich, om structuur te houden in het semigestructureerd diepte-interview (Hennink et al., 2020). De itemlijst wordt niet op een laptop gepresenteerd maar ligt geprint bij de onderzoeker, om ervoor te zorgen dat er makkelijker een connectie tussen de respondent en onderzoeker kan worden gevormd, en er vertrouwen wordt gecreëerd. Een laptopscherm kan hierbij belemmerend en afleidend werken. Tijdens het interview krijgen de respondenten een kaart van de Indische Buurt, zie bijlage 7, om duidelijk locaties te kunnen bespreken zonder de mogelijkheid tot verwarring. Ook worden de interviews opgenomen en later getranscribeerd, met toestemming van de respondent.

De fotodagboeken bestaan uit twee delen, de foto's en het geschreven gedeelte. Om deze goed te analyseren is er een codeboek gemaakt, wat is opgenomen in Bijlage 5. Dit codeboek helpt om de foto's, de dagboeken en de transcripten te ordenen en te analyseren. Door middel van deze rode draad kan de data worden begrepen en uiteindelijk kunnen hier conclusies uit worden getrokken. Sommige codes zullen uit de literatuur worden overgenomen en zijn dus deductief van aard (Hennink et al., 2020). Andere codes ontstaan op basis van de empirie en zullen inductief zijn. Het coderen is thematisch gedaan, waarbij er wordt gezocht naar overeenkomsten tussen de verschillende interviews (Hennink et al., 2020). Deze analyse wordt gedaan door handmatig, met kleurcodes, de transcripten, dagboeken en foto's te coderen. Deze gecodeerde documenten zijn opgenomen in bijlage 6. De *narrative analysis* en thematische analyse worden zo beide toegepast, zodat de ervaringen vanuit de respondenten worden begrepen en zo thematisch met elkaar vergeleken kunnen worden.

3.4 Respondenten analyse

De respondenten zijn allen jongvolwassen, hoogopgeleide, witte vrouwen. Elke respondent heeft een pseudoniem gekregen en zal in het gehele onderzoek dit pseudoniem dragen. Één respondent heeft haar hele leven in de Indische Buurt gewoond, de andere zijn er gaan wonen tijdens hun studie. De respondent die haar hele leven in de buurt woont, heeft daardoor een grotere opstapeling aan ervaringen rondom straatintimidatie, waardoor zij andere ervaringen en inzichten voor het onderzoek kan meebrengen, dan de andere respondenten. Tussen de respondenten is een variatie op het gebied van interesse en affiniteit met het onderwerp en in hoeverre zij te maken hebben met straatintimidatie. Zo is geprobeerd om, in de niche groep van hoogopgeleide witte vrouwen, toch diversiteit te creëren (Hennink et al., 2020). In tabel 1 is schematisch weergegeven wat het pseudoniem van de respondenten is, hoe oud zij zijn en hoelang zij in de Indische Buurt woonachtig zijn.

Tabel 1: Respondenten

Naam	Leeftijd	Woonduur in Indische Buurt
Sanne	26	1 jaar
Jolijn	25	5 jaar
Milou	25	3 jaar
Steffie	24	1 jaar
Eva	23	1,5 jaar
Sara	21	1,5 jaar
Sam	25	3 jaar
Emma	22	22 jaar
Jip	26	1 jaar
Lieke	22	2 jaar

Bron: Kempers, 2022

3.5 Positionalisering

Zoals eerder aangegeven zijn de respondenten hoogopgeleide jongvolwassen witte vrouwen. Ikzelf ben ook een hoogopgeleide jongvolwassen witte vrouw, die woonachtig is in de Indische Buurt. Zelf heb ik ook te maken met seksuele straatintimidatie. Dit was de reden dat ik dit onderzoek ben gaan doen, ik wilde namelijk weten of meer vrouwen in mijn buurt deze ervaringen deelden en hoe dit hun dagelijks leven en uiteindelijk hun plaatsgevoel beïnvloedt. Het is hierin niet gelukt om vrouwen te vinden die erg verschillen van mijzelf. Dit is tweeledig. Enerzijds is dit een gevolg van wervingsmethoden waarbij ik onder andere aan de hand van mijn eigen netwerk respondenten ben gaan werven. In mijn eigen netwerk zitten voornamelijk mensen die op mij lijken en in het netwerk van mijn netwerk is dit ook het geval. Daarom is het lastig om respondenten te vinden die niet op mij lijken, met deze wervingsmethode. Anderzijds zijn er voordelen om respondenten te interviewen die behoren tot dezelfde sociale klasse, aangezien er niet politiek correct geantwoord hoeft te worden en de respondenten zich vrij voelen om te zeggen wat zij willen zeggen (Hennink et al., 2020). Als de interviewer en de respondent in het dagelijks leven in andere sociale werelden leven, is dit vertrouwen lastiger te creëren in het korte tijdsbestek van een interview.

3.6 Ethiek

Tijdens dit onderzoek zijn de richtlijnen voor het uitvoeren van een ethisch onderzoek aangehouden (Baarda, 2013). Dit houdt in dat de respondenten voorafgaand aan het proces zijn geïnformeerd over het doel van het onderzoek. Nadat de respondenten zijn gevonden is er contact met hen opgenomen om uit te leggen hoe het onderzoek precies zal verlopen. Hierdoor is er transparantie vanuit de onderzoeker naar de respondenten. Deze uitleg is opgenomen in Bijlage 1. Voordat de respondenten de dagboeken en de foto's zijn gaan bijhouden, is duidelijk uitgelegd waar de dagboeken voor worden gebruikt. Dit is ook gecommuniceerd alvorens de interviews zijn afgenomen zodat er consent was van de respondenten (Hennink et al., 2020).

Verder is alles rondom de respondenten geanonimiseerd, en is er met pseudoniemen gewerkt om de privacy te waarborgen (Hennink et al., 2020). Om ervoor te zorgen dat de respondenten echt anoniem blijven zijn unieke persoonlijke kenmerken en uitspraken weggelaten of

veralgemeniseerd. Verder zijn de interviews opgenomen en getranscribeerd, waar telkens toestemming voor is gevraagd. De respondenten hebben daarbij een e-mail gekregen met het transcript van hun interview en een verslag van het uiteindelijke onderzoek, voorafgaand aan het openbaar maken hiervan. Als een respondent bezwaar had bij het onderzoek, als een anekdote bijvoorbeeld anders is geïnterpreteerd door de onderzoeker dan de respondent had bedoeld, is dit aangepast. De transcripten zijn opgenomen in de Bijlage 3. Ten alle tijden is er transparant gehandeld richting de respondenten waarbij zij altijd de mogelijkheid hebben gehad om te stoppen als dat wenselijk was (Hennink et al., 2020).

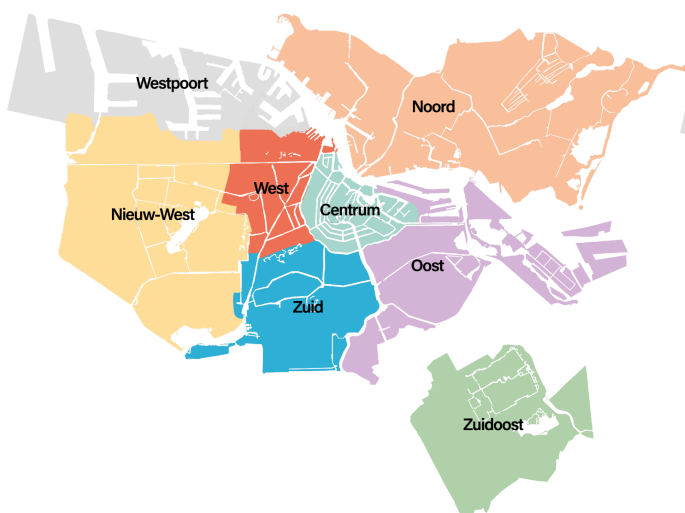
4. Casusomschrijving- De Indische Buurt

In dit hoofdstuk wordt een omschrijving van de casus gegeven. Er wordt uiteengezet wat voor buurt de Indische Buurt is en hoe deze door de tijd heen is veranderd. Deze karakteristieken worden gekoppeld aan literatuur over super-diversiteit en multiculturele buurten. Hierin komt naar voren dat de Indische Buurt een super-diverse buurt is. Wanneer straatintimidatie door een iemand met een andere sociaal-culturele achtergrond wordt gepleegd, wordt dit over het algemeen door het slachtoffer als enger ervaren dan wanneer zij tot dezelfde groep behoren (MacMillan et al., 2000). De Indische Buurt is een buurt die door de diversiteit veel verschillende type inwoners kent, waardoor er een kans is dat de plegger en het slachtoffer tot een andere sociaal-culturele klasse behoren. Daarom is dit een interessante casus voor een onderzoek over hoe straatintimidatie wordt ervaren en wat voor effect dit heeft op het dagelijks leven en plaatsgevoel van jongvolwassen vrouwen.

4.1 De Indische Buurt

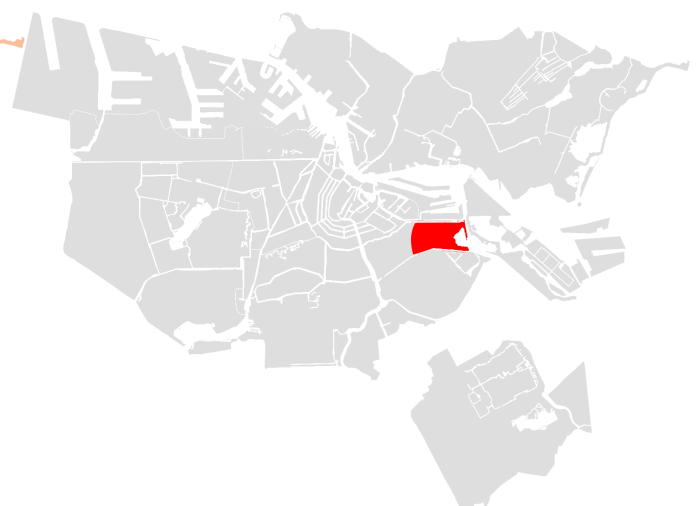
De Indische Buurt ligt in stadsdeel Oost in Amsterdam, zoals is weergegeven in figuur 5. Stadsdeel Oost bestaat uit de in 2010 samengevoegde stadsdelen 'Zeeburg' en 'Oost-Watergraafsmeer' (Dukes, 2011). In deze oude classificatie ligt de Indische Buurt op Zeeburg. In figuur 6 is de Indische Buurt zelf weergegeven. De buurt bestaat op haar beurt uit de 'Indische Buurt West' en de 'Indische Buurt Oost'. De Insulindeweg vormt de scheiding tussen deze twee delen. De Indische Buurt is net als de Pijp en de Staatsliedenbuurt onderdeel van de negentiende-eeuwse gordel (Dukes, 2011). De negentiende-eeuwse gordel is een stadsuitbreiding van Amsterdam, waarbij het oorspronkelijke idee veel groen en ruimte bevatte (Gemeente Amsterdam, 2019). Dit bleek echter te duur te zijn, waardoor er voor smalle straten is gekozen, wat het huidige stratenplan heeft bepaald.

Figuur 5: Stadsdelen van Amsterdam

Bron: Stadswandelkantoor Amsterdam (z.j.)

Figuur 6: Indische Buurt

Bron: Stadsdeel Oost, Indische Buurt (2019)

In het begin van de twintigste eeuw was de Indische Buurt een zogeheten 'immigratiebuurt'. Er woonden voornamelijk migranten met de Nederlandse nationaliteit (Indische Buurt, z.j.) Op dat moment was de buurt nog niet helemaal af, en ligt het, door het drukke treinverkeer van het dan nog gelijkvloerse spoor bij het Muiderpoortstation, geïsoleerd van de rest van de stad. In 1914 begon de Eerste Wereldoorlog wat een verder verloederend effect op de buurt had, aangezien er, onder andere door voedselschaarste, rellen ontstonden tussen onrustige jongeren (Indische Buurt, z.j.). Toch werd de buurt na de oorlog verder gebouwd. De Indische Buurt was toen een rauwe buurt, die met enige regelmaat in de krant stond door een moord of andere criminele activiteiten (Indische Buurt, z.j.).

Vlak voor het begin van de Tweede Wereldoorlog was de buurt af. De jaren die volgden na de oorlog waren rustig. In de jaren zeventig heeft de buurtkrant 'Tong Tong' een onderzoek naar leefbaarheidsproblemen in de buurt gedaan, die toen nog amper aan de orde bleken te zijn. Rond 1975 veranderde dit. Door de verdere verkrotting van de buurt vertrekken de oorspronkelijke bewoners. De woningen die zij achterlaten blijven leeg. Deze worden ingenomen door studenten, ongedocumenteerden, dealers, prostituees, criminelen en migranten (Indische Buurt, z.j.).

Door de opkomst van de heroïne epidemie verslechtert de wijk verder. Toch behoudt de buurt een aanzuigende werking, dit keer niet voor migranten met de Nederlandse nationaliteit, maar voor migranten uit andere landen. Voornamelijk Surinamers, Antillianen, Turken en Marokkanen trekken naar de buurt. In de jaren tachtig waren de gevolgen van de verslechtering, die begon in de jaren zeventig, merkbaar. De drugsepidemie leidde ertoe dat de criminaliteit in de buurt enorm steeg. Ook verloopt de integratie van de migranten stroef, waardoor er verdere polarisatie plaatsvindt in de buurt. Ondertussen was er een stigma rondom de Indische Buurt ontstaan.

Vóór de jaren zestig moesten de migranten assimileren om te worden geaccepteerd in de dominante cultuur van het nieuwe vestigingsland. De niet-dominante groep nieuwkomers moest zich volledig aan de nieuwe cultuur aanpassen (Clayton, 2009). Na de jaren zestig veranderde deze aanpak in Nederland, en verschoof deze in de richting van een multiculturele samenleving. Op deze manier zouden de nieuwkomers zich meer welkom voelen in Nederland. In de jaren zeventig besloot de gemeente sloop-nieuwbouw te realiseren in de Indische Buurt, mede door verzakking van de woningen, om zo de kwaliteit van de woningvoorraad te verbeteren. Woningen werden met overheidsgeld gekocht, herbouwd en uiteindelijk overgedragen aan woningcorporaties (Dukes, 2011). In het begin van de eenentwintigste eeuw was 93 procent van de totale woningvoorraad sociale huur en zestig procent van de inwoners was van niet-westerse afkomst. De fysieke en sociale problemen bleven groeien.

In 2007 werd de Indische Buurt ingedeeld als zogeheten 'Vogelaarwijk'(Buurtwjs, z.j.). Dit waren buurten met grote problematiek die meer aandacht en geld kregen vanuit de overheid. Daarnaast is er rond de eeuwwisseling het 'Convenant Indische Buurt' getekend door drie woningcorporaties, om de buurt op te waarderen. Een van de manieren om de buurt op te waarderen was 'woningdifferentiatie'(Dukes, 2011). De sociale huurwoningen werden deels verkocht en samengestelde woningen werden aangeboden. Door dit actieve beleid is het aantal eigen woningen tussen 2005 en 2019 van twee procent naar twintig procent gestegen

(Buurtwijfs, z.j.) Het sociale huuraanbod is nu iets meer dan de helft van het totale woningaanbod. Met het differentiëren van het woningaanbod is tegelijkertijd gepoogd om de bevolkingssamenstelling heterogener te maken en een proces van gentrificatie aan te wakkeren (Nul20, 2006). De koopwoningen trekken namelijk inwoners met een hogere sociaal-economische klasse naar de buurt (Ernst & Doucet, 2014). In 2021 heeft de buurt 9.750 inwoners (Allecijfers, z.j.). In ditzelfde jaar zijn 52 procent van deze bewoners migranten met een niet-westerse achtergrond. Van deze groep heeft 33 procent een Marokkaanse achtergrond. De autochtonen Nederlanders in de buurt zijn 34 procent van het totaal. Dit is kenmerkend voor de buurt. Verder is het opleidingsniveau in de wijk opvallend. 44 procent van de inwoners is hoogopgeleid. Dit laat zien dat de buurt een verandering doormaakt. Waar de buurt vroeger een plek voor laagopgeleiden arbeiders en migranten was, is het nu een plek die in trek is bij studenten en starters. Dit verklaart ook dat 35 procent in de leeftijdscategorie tussen de 25 en 45 zitten. Het is een jonge buurt die aan het gentrificeren is (Ernst & Doucet, 2014). De criminaliteit neemt af en de wijk is steeds minder verloederd. Omdat het proces nog in de beginfase zit, is de buurt op dit moment dus erg divers. De buurt kan hierom een multiculturele buurt worden genoemd (Clayton, 2009). Dit houdt in dat de buurt een sociale en culturele diversiteit kent, waar mensen met andere etnische en religieuze achtergronden naast elkaar leven (Clayton, 2009). Dit heeft tot gevolg dat veel culturen op een klein oppervlakte leven.

In Amsterdam is een derde van de jongeren onder de vijftien van autochtoon-Nederlandse afkomst (Crul et al., 2013). Dit maakt Amsterdam, en ook de Indische Buurt super-diverse plek (Crul et al., 2013). De migrantengroepen zijn geen minderheid meer. Dat de buurt een diverse bewonerssamenstelling kent, zegt niet per definitie dat deze verschillende groepen echt samenleven (Nul20, 2006). De verschillende groepen kunnen alsnog gesegregeerd van elkaar leven. Hierdoor kunnen de verschillende culturen schuren. De culturen kennen namelijk andere normen en waarden en er bestaan veel vooroordelen over mensen met andere etniciteiten (MacMillan et al., 2000). Dit speelt mee in de ervaringen van straatintimidatie in de Indische Buurt. Wanneer straatintimidatie plaatsvindt van een plegger met een andere etniciteit wordt dit namelijk als enger ervaren dan wanneer dit van dezelfde etniciteit is (Fischer & Sprado, 2017). Omdat de Indische Buurt een etnisch diverse plek is, is de mogelijkheid dat de straatintimidatie die plaatsvindt, van een plegger met een andere etniciteit dan het slachtoffer, groter dan op andere plekken. Aangezien de straatintimidatie van een plegger met een andere etniciteit als enger wordt ervaren dan van de eigen etniciteit is er een mogelijkheid dat straatintimidatie in de Indische Buurt als enger wordt ervaren, en daarom meer gevolgen heeft in het dagelijks leven van jongvolwassen vrouwen. Dit kan gevolgen hebben voor het plaatsgevoel van de jongvolwassen vrouwen in de Indische Buurt.

De Indische buurt heeft dus veel veranderingen doorgemaakt in de afgelopen eeuw. De buurt is nu zeer divers, met verschillende etnische en sociaal-culturele achtergronden. In deze diverse buurt wonen veel verschillende mensen. Dit maakt dat er een kans is op straatintimidatie die wordt gepleegd door iemand uit een andere klasse dan het slachtoffer. Dit maakt de buurt een interessante casus, aangezien er onderzocht kan worden hoe straatintimidatie door verschillende pleggers wordt ervaren door het slachtoffer, en hoe dit in zijn geheel invloed heeft op het dagelijks leven en het plaatsgevoel van jongvolwassen vrouwen in de Indische Buurt in Amsterdam.

5. Resultaten

In dit hoofdstuk worden in vier paragrafen de deelvragen behandeld om zo uiteindelijk antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag. In de eerste paragraaf worden de gevolgen van straatintimidatie op het dagelijks leven van jongvolwassen vrouwen behandeld. In de tweede paragraaf wordt geanalyseerd op wat voor plekken straatintimidatie plaatsvindt. Vervolgens wordt de rol van tijd in de ervaringen van jongvolwassen vrouwen op het gebied van straatintimidatie behandeld. Tot slot wordt uiteengezet hoe het plaatsgevoel van jongvolwassen vrouwen in de Indische buurt wordt beïnvloed door straatintimidatie. Dit wordt gedaan aan de hand van bevindingen die worden ondersteund door citaten uit de interviews met de respondenten en de dagboeken met bijbehorende foto's, die zij hebben bijgehouden. Vervolgens worden deze resultaten worden gekoppeld aan de literatuur uit het theoretisch kader.

5.1 Dagelijks leven

In deze paragraaf wordt de volgende deelvraag behandeld:

Hoe ervaren jongvolwassen vrouwen de gevolgen van straatintimidatie in de Indische Buurt in hun dagelijks leven?

Dit wordt gedaan door eerst te beschrijven hoe de respondenten de verschillende vormen van straatintimidatie, namelijk verbaal, non-verbaal en fysiek, ervaren in hun dagelijks leven (Fischer & Sprado, 2017). Vervolgens wordt ingegaan op het feit dat deze verschillende vormen van straatintimidatie verschillende reacties bij de respondenten oproepen. Daarna wordt, aan de hand van concrete voorbeelden uit de interviews en dagboeken, uiteengezet hoe straatintimidatie het gedrag van de respondenten beïnvloedt in het dagelijks leven en hoe zij zich hierop aanpassen.

Jongvolwassen vrouwen hebben in hun dagelijks leven met seksuele straatintimidatie te maken (Fairchild & Rudman, 2008). Hierin worden de drie vormen, verbaal, non-verbaal en fysiek, verschillend ervaren (Fischer & Sprado, 2017). Ervaringen met verbale en non-verbale vormen van straatintimidatie komen bij de respondenten van dit onderzoek het meeste voor.

Non-verbale straatintimidatie is het minst opvallend en wordt daarom als een soort geheimpje ervaren, waar de respondent geen bewijs voor kan leveren, aan zichzelf, aan anderen of aan de dader. Hierdoor kan er twijfel ontstaan over of er echt seksuele straatintimidatie plaatsvindt. Wanneer iemand naar een respondent kijkt, is het niet zeker of hij echt naar haar kijkt. Er zijn geen getuigen. Desondanks wordt non-verbale straatintimidatie door de respondenten als heftig ervaren. Sanne is een jongvolwassen vrouw van 26, die één jaar in de Indische Buurt woont. Zij ervaart non-verbale straatintimidatie als volgt:

Ik denk dat ik me bij non-verbaal heel vies voel en naar, en ook een beetje alleen voel. [...] Dan voel ik me ergens ook een beetje eenzaam[...]. Dat is een heel raar gevoel, dat je gewoon denkt, oké ik word nu heel vies aangekeken, ik voel me gewoon een beetje naakt dan ofzo, of aangeraakt, terwijl dat dus niet het geval is. (Interview Sanne, 25 april 2022)

Uit dit citaat komt het effect en de ervaring van non-verbale straatintimidatie sterk naar voren. In dit specifieke voorbeeld gaat het om nastaren. Uit het artikel van Fischer en Sprado

(2017) komt duidelijk naar voren dat vrouwen non-verbale vormen van straatintimidatie als indringender ervaren dan verbale vormen van straatintimidatie. Uit het interview met Jolijn, een jongvolwassen vrouw van 25 die vijf jaar in de Indische Buurt woonachtig is, blijkt dat dit niet geldt voor alle vrouwen. Zij geeft namelijk in het onderstaande citaat aan dat kijken prima is, zolang iemand haar niet lastig valt met zijn aanwezigheid.

Ik heb zelf gewoon een soort grens, dat ik zoiets heb van als je me leuk vindt, of mooi, en je kijkt naar me, dan heb ik zoiets van oké, [...] ik merk dat ik aandacht krijg, maar zodra je iets zegt vind ik het irritant. Ik heb zoiets van, ja een grens, als je me mooi vindt, top voor jou, maar hou dat bij je. Zodra je je mond open doet, dan breng je het naar mij toe, en [...] dat vind ik dan toch een beetje irritant. (Interview Jolijn, 30 april, 2022)

Non-verbale vormen van straatintimidatie vindt zij dus onprettig, maar niet erg vervelend of beangstigend. Als iemand zich verbaal naar haar uit, vindt zij dat dit een grens over gaat. Dit vindt zij irritant. Ook wordt het verschil van het zijn van een man of een vrouw aangehaald in de interviews. De respondenten geven namelijk aan dat het contact wat zij op straat ervaren, niet zou gebeuren als zij een man zouden zijn. Milou is 26 en woont 3 jaar in de Indische Buurt. Zij ervaart dit ongewenste contact als volgt:

Ik denk dat ik het niet echt merk, want ik denk dat ik heel vaak ongevraagd contact heb met mensen, [...] maar dat ik dat dus normaal vind. Maar ik denk dat als ik een man was, [...] ik dat veel minder had. (Interview Milou, 30 april, 2022)

De derde vorm van straatintimidatie is fysieke straatintimidatie. Dit wordt als veel heftiger en indringender ervaren. Fysieke straatintimidatie komt bij de respondenten minder vaak voor dan verbaal en non-verbaal, maar de impact is groter. De respondenten kunnen vaak maar een paar specifieke voorbeelden van verbale en non-verbale vormen van straatintimidatie herinneren, maar fysiek blijft hun bij. Voorbeelden van deze vorm van straatintimidatie die respondenten noemen zijn dat de pleger de respondent opwacht, achteraloopt, haar op haar kont slaat of ongewenst in haar nek kust. Sam is een jongvolwassen vrouw van 25. In een supermarkt heeft zij te maken gehad met fysieke straatintimidatie. In het onderstaande citaat verteld zij over deze gebeurtenis.

Ik heb wel een keer gehad, hier in de [...] Albert Heijn in de Molukkenstraat. Toen had ik een nieuwe broek, helemaal blij mee, zat strak om mijn kont, ik vond hem heel mooi. En toen liep ik gewoon boodschappen te doen, en toen heeft een Albert Heijn medewerker met een plantenspuit op mijn kont gespoten, heel lijp. [...] Volgens mij liepen er twee jongens achter mij langs en eentje zat een beetje te lachen. [...] Ik schrok heel erg, brok in mijn keel, hartslag honderddertig. Je voelt je heel klein gemaakt en toen heb ik er iets van gezegd. [...] En toen, voor ik dat zei had ik dikke paniek, [...] en heel veel woede, omdat iemand dat bij mij deed en dat ik me ook zo geïntimideerd voelde daardoor.” (Interview Sam, 3 mei 2022)

Sam beschrijft hoe deze vorm van straatintimidatie haar heeft laten voelen en hoe zij hiermee om is gegaan. Deze vorm van straatintimidatie zorgt bij de respondenten voor meer woede en boosheid dan de verbale en non-verbale vormen. De pleger gaat met deze actie namelijk een grens over waardoor het slachtoffer zich bedreigd voelt (Dhilon & Bakaya, 2014). Sam legt in het citaat uit dat zij naar de jongen toe is gegaan om hem te confronteren met zijn actie. Bij

volgen of opwachten blijkt deze stap lastiger, omdat het wederom lastig te bewijzen is dat het hier inderdaad om straatintimidatie gaat en dat de pleger niet toevallig dezelfde kant op gaat.

Dat straatintimidatie voorkomt, in verschillende vormen, heeft invloed op het dagelijks leven van de jongvolwassen vrouwen. Een voorbeeld hiervan is het onderstaande fragment, uit het dagboek van Sara. Sara is een 21 jarige vrouw die op dit moment met haar bachelor bezig is. Zij is een geboren en getogen Amsterdamse, die anderhalf jaar in de Indische Buurt woont. Tijdens de periode dat zij haar dagboek bijhield fietste zij om kwart over zeven in de avond over de Molukkenstraat toen zij een groep jongens op de stoep voor zich zag lopen. In een splitsecond moest zij de beslissing maken om de jongens in te halen en vlak voor hun rechts af te slaan, of te wachten, waardoor zij de confrontatie kon mijden. Uiteindelijk heeft zij voor de laatste optie gekozen.

Datum: 09-04-2022

Waar: Molukkenstraat

Wat: Er liep een groepje jongeren precies op de plek waar ik rechtsaf een straat in moest, dus ik moest of doorfietsen om ze in te halen om voor hen langs de straat in te kunnen, of ik moest remmen om achter ze langs te gaan.

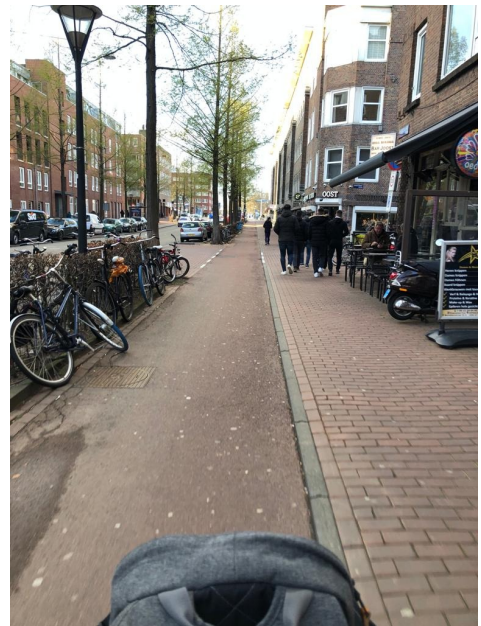
Gevoel: Voorlangs 'durfde' ik op de een of andere manier niet, dus ben ik op m'n rem gaan staan en ik ben achter ze langs rechtsaf geslagen.

Tijdstip: 19:15

Drukte in de openbaren ruimte: Alleen het groepje jongeren en twee mensen op het naastliggende terras.

Foto:

(Dagboek Sara)

Uit dit citaat komt naar voren hoe de mogelijkheid van straatintimidatie invloed heeft op het dagelijks leven van jongvolwassen vrouwen in de Indische Buurt. In deze momentopname is het rustig in de openbare ruimte. Uit de interviews komt naar voren dat de respondenten het meestal spannend vinden om zich door een rustige openbare ruimte te moeten bewegen. Dit wordt door Fischer en Sprado (2017) bevestigd, omdat er in rustigere plekken minder toezicht is, waardoor er meer mogelijkheden zijn dat straatintimidatie kan plaatsvinden. In de openbare ruimte uit het fragment is wel een groep jongens. MacMillan et al. (2000) beargumenteren dat vrouwen, groepen jongens in de openbare ruimte het liefst mijden, aangezien zij met een groep zijn en de vrouw alleen is, waardoor er een onvoorspelbare situatie kan ontstaan. In het dagboekfragment heeft Sara de keuze om voor de jongens langs te gaan, of even te wachten en erachter langs te gaan. Zij ervaart deze situatie als potentieel gevaarlijk, en ervaart zelfs angstgevoelens. Dit leidt ertoe dat zij zich aan de situatie aanpast, op de rem trapt, de groep jongens mijdt, en zo wordt belemmerd in haar mobiliteit (Gardner, 1995; Thompson, 1994).

Dit is een voorbeeld, van de vele invloeden die straatintimidatie heeft op het dagelijks leven van de respondenten in de Indische Buurt. Zoals in het citaat duidelijk naar voren komt is het belangrijk om te benadrukken dat het niet zo zeer gaat om de daadwerkelijke vormen van straatintimidatie die plaatsvinden, maar ook de mogelijkheid dat het kan gebeuren, waar de vrouwen hun gedrag op aanpassen. Dit sluit aan bij het artikel van Gardner (1995), wat beargumenteert dat vrouwen hun gedrag aanpassen om de mogelijkheid van straatintimidatie zo klein mogelijk te maken. Het is niet gezegd dat de jongens straatintimidatie zouden plegen, maar de kans dat dit zou gebeuren, leidt ertoe dat Sara haar gedrag aanpast om de mogelijke situatie uit de weg te gaan. Een andere veel voorkomende aanpassing is om een koptelefoon op te doen, zodat de straatintimidatie minder wordt opgemerkt en makkelijker genegeerd kan worden (Fischer & Sprado, 2017). Voor het slachtoffer helpt het dragen van een koptelefoon ook omdat zij in haar eigen wereld zit en de opmerking daadwerkelijk niet gehoord kan hebben.

Een ander aanpassing is het nadenken over, en ook daadwerkelijk aanpassen van de kledingkeuzes (Sprado & Fischer, 2017). Hierbij is het opvallend dat enkel de respondenten Emma en Sanne deze aanpassing uitvoeren. Dit zijn de respondenten die in hun dagelijks leven het meest worden geconfronteerd met straatintimidatie, beide ongeveer om de dag en het hele jaar door. Zij ervaren zoveel last hiervan dat zij er alles aan doen om dit te verminderen, en dus zelfs hun kleding hierop aanpassen, zoals blijkt uit het dagboekcitaat van Emma hieronder. Emma is een 22 jarige student, die al haar hele leven in de Indische Buurt woont.

Datum: 09-04-2022

Waar: Thuis

Wat: Ben aan het beslissen wat ik aan ga trekken vandaag. Ik wil mijn lievelingslegging aandoen maar ik maak vaker straatintimidatie mee als ik deze draag. Ik besluit de legging toch aan te doen maar ook om mijn lange jas uit de kast te trekken.

Gevoel: Twijfelachtig

Tijdstip: 11:00

Druk in de openbaren ruimte: Druk

Foto:

(Dagboek Emma)

Emma heeft regelmatig straatintimidatie ervaren in haar favoriete legging. In haar dagelijks leven maakt zij actief de afweging of zij die dag haar favoriete legging gaat dragen. Emma en Sanne zijn de respondenten die nadenken over hun kledingkeuzes, maar dit zijn echter ook de respondenten die soms hun gedrag juist niet willen aanpassen. Regelmatig kiezen zij er actief voor om zich niet aan te passen in een situatie, en wel langs een groep mannen te lopen, of juist wel langs een plek te lopen waar zij vaak negatieve ervaringen hebben gehad. Het lijkt dat zij zoveel last hebben van straatintimidatie, hun gedrag hieraan hebben aangepast maar

dat het alsnog niet stopt. Dit lokt als het ware een soort recalcitrantie uit, waardoor zij zich niet meer willen aanpassen.

Een andere verandering in het gedrag is dat de respondenten anders gaan kijken naar mannen op straat. Als een man een van de respondenten groet, weet de respondent niet of dit een vriendelijke interactie is, of dat hier meer achter zit. Hierdoor ontstaat er een soort wantrouwen van de slachtoffers richting potentiële plegers. In de onderstaande citaten komt dit gevolg naar voren. In het eerste citaat beschrijft Sanne dat zij aan zichzelf merkt dat wanneer een man haar groet op straat, zij dit in zich opneemt met een lichte vorm van wantrouwen, omdat zij niet weet wat de intentie van de man is. In het volgende citaat omschrijft Steffie, een 24 jarige student die één jaar in de Indische Buurt woont, een gebeurtenis waarbij eenzelfde begroeting inderdaad uitliep tot verbale straatintimidatie.

Weet je wat ik ook kut vind? Vanmorgen, ik was op de fiets, [...] en er was een postbode en die zei gewoon: "Hallo". En toen zei ik: "Hoi". En toen stapte ik op de fiets en toen dacht ik, jammer dat ik dan meteen denk dat hij daar bepaalde bedoelingen mee heeft. Want hij was gewoon vrolijk en hij groette mij gewoon, en ik ben zelf ook heel sociaal. [...] Ik vind het heel jammer [...] dat het bij mij eerst even door zo'n filter moet gaan, van ben je een goorlap of ben je gewoon vriendelijk nu. En bij die man vanmorgen dacht ik gewoon, hij bedoeld het gewoon vriendelijk, maar je hebt zo vaak dat het met een hallo begint, en daarna is: "hoe is het met je en waar ga je naartoe". Dus dat vind ik lastig. (Interview Sanne, 25 april 2022)

Oh my god, ik bedenk me in eens iets! Dat was heel raar, toen liep ik met een vriendin in het Flevopark, toen was er een oude man in een scootmobiel. Die zei eerst: "Dag dames." Dus toen dachten we, oh, vriendelijk. En toen ging hij een rondje om ons heen rijden, en toen zei hij: [...] "Oh, je hebt echt een mooie kont." iets in die richting. Dan is zo iets waarbij je eerste denkt oh wat een leuke ontmoeting, [...] en dan verandert het naar zo iets van oké, ja, hier hebben we het weer. (Interview Steffie, 2 mei, 2022)

Deze citaten omschrijven de gevolgen die straatintimidatie heeft voor interactie in de openbare ruimte. Iemand die geen ervaringen heeft met straatintimidatie zal niet per se andere bedoeling zoeken achter een groet van een postbode. Omdat het bij de respondenten regelmatig gebeurt dat een groet uiteindelijk uitgroeit tot straatintimidatie is er een zeker wantrouwen wat de respondenten ervaren richting onbekende mannen in de openbare ruimte. Het artikel van Kissling (1991) ondersteunt deze bevindingen en beargumenteert dat de ontvanger van een opmerking de intentie van de pleger niet weet. Eerdere ervaringen beïnvloeden de reactie van het slachtoffer, en door herhaaldelijk ervaren te hebben dat een groet toch een achterliggende bedoeling had, groeit het wantrouwen van vrouwen richting onbekende mannen in de openbare ruimte (Fileborn & O'Neill, 2021).

Het blijkt dus dat alle respondenten verschillende vormen van straatintimidatie ervaren en hun dagelijks leven aanpassen op deze (potentiële) straatintimidatie. Hoe zij zich aanpassen verschilt per respondent en per frequentie dat zij straatintimidatie meemaken. De respondenten Emma en Sanne zijn in hun dagelijks leven meer actief bezig met straatintimidatie dan de andere respondenten, omdat zij het meer frequent meemaken. Voor hen zijn de effecten van straatintimidatie op hun dagelijks leven groter en ervaren zij meer aanpassingen in hun gedrag dan de andere respondenten.

5.2 Plaats

In deze paragraaf wordt de volgende deelvraag behandeld:

Op wat voor plekken in de openbare ruimte in de Indische Buurt ervaren jongvolwassen vrouwen straatintimidatie?

Voor het beantwoorden van deze deelvraag worden de verschillende plaatsen waar de respondenten komen in de openbare ruimte en semi-openbare ruimte besproken (Jones et al., 2015). Ook komen de verschillen tussen *third places* en *transitory zones* naar voren in het kader van straatintimidatie (Gardner, 2011). Verschillende ervaringen van respondenten met straatintimidatie, worden gekoppeld aan de type ruimten. De respondenten ervaren straatintimidatie in de openbare ruimte en in de semi-openbare ruimte, eveneens als in hun *transitory zones*. De *third places* zijn echter juist plekken waar de respondenten zich thuis voelen en derhalve geen straatintimidatie ervaren.

Het is opvallend dat de respondenten aangaven het lastig te vinden om de karakteristieken van plekken waar zij straatintimidatie ervaren, te omschrijven. De plekken zijn zo divers, dat een globale omschrijving niet lukt. In principe kan het namelijk overal gebeuren, en op elk moment. Steffie omschrijft dit als volgt:

Wow ik zou dat eigenlijk niet kunnen beschrijven, of koppelen aan een specifieke plek. [...] Ik weet het niet, eigenlijk op heel veel plekken. [...] Ik weet niet of het dan rustig is, of juist druk. Het is niet per se dat mannen denken, oh het is druk dus nu ga ik dat niet doen, want andere mensen horen dat. [...]Ik weet niet. (Interview Steffie, 2 mei, 2022)

Uit de interviews komt wel naar voren dat de *third places* van de respondenten duidelijk plekken zijn waar zij geen last hebben van straatintimidatie (Gardner, 2011). Sanne omschrijft haar *third places* en waarom zij zich hier fijn voelt in het citaat hieronder.

Daarom zeg ik de Jonge Admiraal of Studio K, dat zijn plekken waar ik dus ook echt geen last heb van dit gedrag. En daar komen mensen zoals ik, daar voel ik me gewoon fijn en prettig bij. Ik denk dat dat een soort punten zijn in die chaos van intimidatie, dat het een soort ijkpunten zijn, of een soort hotspots, van hé daar gebeurt het tenminste niet. (Interview Sanne, 25 april 2022)

In dit citaat worden de *third places* van Sanne besproken. Deze plekken zijn karakteristiek voor het ontbreken van straatintimidatie. Dit is een van de redenen dat Sanne zich hier veilig en fijn voelt. Ook benadrukt zij dat hier 'mensen zoals zij' komen. Fischer en Sprado (2017) omschrijven een gemiddelde plegger van straatintimidatie als iemand uit een andere sociale klasse dan het slachtoffer. Aangezien er bij 'Studio K' en 'De Jonge Admiraal' mensen komen waar Sanne zich mee identificeert is er in dat opzicht inderdaad minder kans op straatintimidatie. Het lijkt erop dat plaatsen met een mogelijkheid tot interculturele ontmoetingen op deze manier worden gemedend, omdat er naar plekken wordt gegaan met mensen waarmee de respondent zich vereenzelvigd (Matesjkova & Leitner, 2011).

Dat er geen straatintimidatie plaatsvindt in de *third places* van de respondenten, zegt niet dat er geen straatintimidatie plaatsvindt in de gehele semi-openbare ruimte (Jones et al., 2015). In de vorige paragraaf wordt namelijk het citaat van Sam besproken, waarbij zij fysieke straatintimidatie meemaakt in een supermarkt. Deze supermarkt is geen *third place* voor Sam, maar het is wel in de semi-openbare ruimte (Fileborn & O'Neill, 2021).

Parken zijn een ingewikkelde categorie, aangezien deze voor sommige respondenten een *third place* zijn, en dus de eindbestemming. Op andere momenten kan datzelfde park dienen als een onderdeel van een fietsroute, en wordt deze gebruikt als *transitory zone* (Gardner, 2011).

Als het donker is, worden parken, zoals het Flevopark in de Indische Buurt, door de respondenten meestal niet gebruikt als doorgang. Zij fietsen dan liever om het park. Overdag gaan respondenten soms in het Flevopark, hardlopen, wandelen of een boekje lezen. Jolijn beschrijft in het volgende citaat de fysieke straatintimidatie die zij in het Flevopark heeft meegemaakt: *“En ik ben ook wel eens [...] een keer, dat ik aan het hardlopen was en dat iemand met een scooter achter me aan kwam en op mijn kont sloeg”* (Interview Jolijn, 30 april, 2022).

Straatintimidatie komt bij de respondenten meer voor in *transitory zones* dan in *third places* (Gardner, 2011). Dit zijn daarom eveneens de plekken waar zij het meeste angst ervaren dat er mogelijk straatintimidatie zou kunnen plaatsvinden. In de citaten hieronder worden de gevoelens van twee respondenten omschreven die zij ervaren wanneer zij met het openbaar vervoer reizen, of zich richting het openbaar vervoer begeven. In het eerste citaat vertelt Eva, een student van 23, die anderhalf jaar in de Indische Buurt woonachtig is, dat zij in het openbaar vervoer bang is voor straatintimidatie. Het citaat van Sara is hier een aanvulling op, aangezien zij aangeeft wat zij gaat doen om zich prettiger te voelen in deze situaties.

Dat heb ik dus ook als ik met het ov ga, dan sta je daar stil. Ik heb dat gevoel ook wel als ik in de bus zit bijvoorbeeld, omdat je dan niet weg kan. Dan ervaar ik het het meest, dat ik dan echt niet wil dat er iemand tegen me gaat praten ofzo. (Interview Eva, 1 mei 2022)

Vooraf 's nachts, als het donker is, of als ik in het ov zit, of richting ov me begeef, dus als ik op een metro station ben, trein station, dan ga ik niet zo zeer bellen ofzo, maar wel me een beetje afzonderen. Maar wel tussen de mensen blijven staan, dus niet helemaal afgezonderd. (Interview Sara, 3 mei 2022)

Het openbaar vervoer en de stations worden als een onprettige plek ervaren als het donker is, aangezien het rustige plekken zijn waar de respondenten stil staan. Hierdoor voelen zij zich kwetsbaar en zijn ze actief aan het denken over wat voor mensen er om hun heen zijn, en hoeveel. Op stations, en zeker in het openbaar vervoer, voelen de respondenten zich als het ware gevangen. Er zijn namelijk maar een beperkt aantal uitgangen, in een verder afgezonderde en afgesloten ruimte. Hierdoor voelen de respondenten zich kwetsbaar. Dit blijkt ook uit het dagboekfragment van Sam. Zij omschrijft in het fragment hieronder haar gevoelens bij het Muiderpoort station in de avond.

Datum: 06-04-2022

Waar: Muiderpoortstation

Wat: Als ik vanaf station Muiderpoort ga parkeer ik mijn fiets niet in de fietsenstalling (op straat), maar liever direct aan de straat. Dit omdat ik het stukje tussen de twee sporen bij dit station, waar de fietsenstalling staat, niet goed verlicht vind en er wel eens groepjes mensen chillen. Vooral in het donker wil ik hier dan niet te lang stil staan om mijn fiets te pakken, omdat deze sfeer mij een onaangenaam gevoel geeft.

Gevoel: Onprettig

Tijdstip: In het donker/later op de avond

Drukke in de openbaren ruimte: niet veel bewegend publiek, wel 'chillende' groepjes (Dagboek Sam)

In dit dagboek fragment omschrijft Sam het Muiderpoort station als *transitory zone* waar zij een onprettig gevoel bij heeft (Gardner, 2011). Het is een donkere, rustige en onoverzichtelijke plek, waar groepjes jongens zich verzamelen. De respondent moet hier stilstaan om haar fiets van het slot te halen, waardoor zij zich kwetsbaar voelt en daardoor onveilig. Dat Sam zich onveilig voelt door onder andere groepjes, komt overeen met het artikel van MacMillan et al. (2000), wat aangeeft dat vrouwen, groepen mannen als onveilig ervaren en daardoor dit soort situaties het liefst mijden.

Andere vormen van *transitory zones* zijn de straat en de stoep (Gardner, 2011). Dit zijn de plekken waar straatintimidatie, bekend om staat. Het kan hier in principe op elk moment van de dag, en op elke plek gebeuren. Sommige stukken straat zijn echter voor sommige mensen *third places* en voor andere een *transitory zone*. Denk hierbij aan een café met een terras op de stoep. 'Café Peep' is een café waar Sanne dichtbij woont en zodoende regelmatig langskomt. Als zij hierlangs loopt heeft zij telkens te maken met blikken en opmerkingen. Voor haar gebeurt deze straatintimidatie dus in een *transitory zone*, maar voor de plegger zit hij bij een *third place*. Dit laat de complexiteit van plaats zien, en schetst wederom een situatie die door verschillende mensen anders wordt ervaren.

Het onderscheid dat gemaakt wordt tussen verschillende soorten plaats is dus subjectief en voor iedereen verschillend. Over het algemeen zijn de *third places* van de respondenten plekken waar zij zich veilig en thuis voelen, waardoor dit per definitie plaatsen zijn waar zij geen last hebben van seksuele straatintimidatie. Het Flevopark is voor de ene respondent een *transitory zone*, en voor de ander een *third place*, maar de respondenten gebruiken dit park allen niet als het donker is, uit angst voor straatintimidatie. Straatintimidatie vindt dus in principe overal plaats, in de openbare ruimte en in de semi-openbare ruimte, maar niet in *third places*, aangezien deze voor de respondenten als thuis voelen en er mensen komen waar de respondenten zich mee identificeren.

5.3 Tijd

In deze paragraaf wordt de volgende deelvraag behandeld:

Wat voor rol speelt tijd in de ervaringen van straatintimidatie voor jongvolwassen vrouwen in de Indische Buurt?

Dit wordt gedaan door eerst te bespreken hoe straatintimidatie overdag wordt ervaren. Vervolgens wordt de angst voor straatintimidatie in de avond besproken. Hierin komt naar voren dat de respondenten in hun ervaring overdag meer straatintimidatie meemaken, maar dat zij in de nacht meer bang zijn voor straatintimidatie. Door deze angst passen zij hun gedrag aan, waardoor het uiteindelijk in hun ervaring minder voorkomt. Na de vergelijking van ervaringen en angst voor straatintimidatie overdag en in de nacht, wordt het verschil in ervaringen van de respondenten tussen de zomer en de winter uiteengezet.

5.3.1 Dag en nacht

Het tijdstip, en of het licht of donker is, wordt door de respondenten gekoppeld aan de drukte op straat. In de avond is het in de ervaringen van de respondenten over het algemeen rustig, en overdag is het drukker. Wederom kan straatintimidatie op ieder moment plaatsvinden, eveneens het op elke plek kan plaatsvinden, maar de gevoelens op verschillende tijdstippen verschillen.

Bij het tijdstip zit er een groot verschil in wanneer de respondenten bang zijn voor straatintimidatie en wanneer straatintimidatie daadwerkelijk voorkomt. In het onderstaande dagboekfragment omschrijft Emma een ervaring met verbale straatintimidatie overdag, op een drukke straat, en wat haar gedachten hierbij zijn.

Straatintimidatie: 05-04-2022

Waar: Eerste van Swindenstraat

Wat: Een man die een paar keer "Ey Ey Ey" naar mij roept als ik de straat in kom fietsen.

Gevoel: Onveilig. Ik word gelijk opgemerkt als ik de Eerste van Swinden in fiets. Een plek die ik beschouw als de drempel naar de Indische Buurt en waar ook gelijk de sfeer en mijn gevoel omslaat. Door deze opmerking weet ik gelijk weer waar ik ben en dat onopgemerkt over straat gaan in deze buurt vaak niet kan.

Tijdstip: 18:30

Drukke: vrij druk, winkels zijn net dicht maar er hangen veel mensen op straat.

(Dagboek Emma)

Het dagboekfragment van Emma vindt overdag plaats, in het verlengde van de Javastraat. Dit is de drukste straat van de buurt, met winkels, restaurantjes en cafés. In het fragment wordt benoemd dat Emma niet 'onopgemerkt over straat kan'. Thompson (1994) bespreekt in haar artikel dat vrouwen inderdaad door straatintimidatie minder anoniem over straat kunnen en

beargumenteert dat dit hen minder autonoom over hun eigen lichaam laat voelen. Het is als het ware een inbreuk op de privacy van vrouwen (Kissling, 1991; Thompson, 1994). Dit wordt als een vervelend gevolg van straatintimidatie ervaren.

De respondenten voelen zich dus veilig in drukke straten, maar dat betekent niet dat er geen straatintimidatie plaatsvindt. Uit de interviews blijkt juist dat op drukke plekken overdag, veel verbale en non-verbale straatintimidatie wordt ervaren. Dit komt ook uit het onderzoek van Dhillon en Bakaya (2014) en Fischer en Sprado (2017). Omdat dit overdag en in de drukte is, vinden de respondenten het vervelend en intimiderend en voelt het als een inbreuk op de privacy en anonimiteit, maar is het niet beangstigend (Kissling, 1991; Thompson, 1994). Op drukkere plekken hebben de respondenten namelijk het gevoel dat een situatie niet kan escaleren, omdat er mensen in de buurt zijn die dan in zullen grijpen, zoals Jolijn in het onderstaande citaat omschrijft.

Nou, ik voel me banger 's avonds, omdat er ook minder mensen zijn en het is een beetje donker. Maar het is ook wel eens dat ik na wordt geroepen overdag op de Javastraat. Maar dan heb je zoiets van, ach... gast..., hou je mond, maar dan zijn er zo veel mensen, en dan is het licht. Dan is het dus niet eng, [...] dan is er wel een actie die intimiderend is, maar het is niet eng, denk ik.” (Interview Jolijn, 30 april, 2022)

De respondenten voelen in de avond voornamelijk angst, voor de mogelijkheid dat straatintimidatie kan plaatsvinden. Het is in de avond namelijk rustiger op straat en de mensen die op straat lopen kunnen onvoorspelbaar zijn. Omdat er niemand is die de respondenten zou kunnen helpen bij een vervelende of gevaarlijke situatie wordt straatintimidatie, of de kans op straatintimidatie, als meer beangstigend ervaren dan overdag (Fischer & Sprado, 2017). Dat de respondenten de openbare ruimte in de avond mijden, heeft ook te maken met de gebeurtenissen die zij overdag meemaken. Wederom beïnvloeden eerdere ervaringen de keuzes van de respondenten in het heden, zoals Fileborn en O'Neill (2021) in hun artikel uiteenzetten.

De plekken die de respondenten als beangstigend ervaren zijn vooral de kleinere straatjes waar weinig mensen zijn, en parken. Als de respondenten in de avond ergens heen moeten, plannen zij daarom de route van te voren. Hierin wordt gekozen voor routes over drukke wegen en worden parken actief gemeden, zoals Sara in het onderstaande citaat verteld.

En misschien eigenlijk ook wel kleine straatjes. Die pak ik nooit zo mee in het donker. [...] Als ik ergens vandaan kom, dan kies ik bewust grote wegen. Dan ga ik niet door kleinere straatjes heen fietsen, want die zijn toch vaak donker en er is vaak minder volk dan in de grote straten. (Interview Sara, 3 mei 2022)

Respondenten gaan in de avond liever niet naar buiten, tenzij er een doel is, zoals sporten of een feestje. Een rondje lopen doen zij liever overdag omdat dit niet prettig voelt in de avond. Emma beschrijft in het onderstaande citaat dat zij inderdaad in de avond liever binnenblijft in de Indische Buurt.

Ja dat vind ik ook lastig om te zeggen, [...] omdat ik in de avond gewoon niet buiten op straat ga lopen, dat zou ik gewoon niet bedenken om te doen. Omdat ja, veel te vaak vervelende

dingen meegemaakt, dus dat vermijd ik hier in de buur. [...] En overdag maak ik het eigenlijk ook best wel veel mee, dat is waar ik het nu meestal ervaar, maar ook omdat ik het andere vermijd. Dus ik ervaar het overdag ook, maar s 'avonds voelt het onveiliger omdat het niet zo druk is en je kan iemand toch net minder goed zien. (Interview Emma, 12 mei 2022)

Om in de avond toch de autonomie terug te krijgen bedenken de respondenten oplossingen voor hoe zij zich beter kunnen voelen in de avond in de openbare ruimte (Bowman, 1993; Thompson, 1994). Een oplossing hiervoor is om samen te fietsen met vrienden, zodat de respondent niet alleen is (Fischer & Sprado, 2017). Dit voelt veiliger omdat het dan minder rustig is in de openbare ruimte en er mensen zijn die kunnen helpen als er iets gebeurt. Jolijn verteld in het dagboekfragment hieronder dat zij inderdaad na hockeytraining het liefst zo lang mogelijk met teamgenootjes meefietst, ook al betekent dit dat zij om moet fietsen.

Datum: 07-04-2022

Waar: Van Gorontalostraat naar sportpark Nieuwe Meer en terug, langs Flevopark.

Wat: Naar hockeytraining.

Gevoel: Op mijn hoede. Vooral het fietspad tussen de sportvelden vind ik spannend. Het liefst fiets ik zo ver mogelijk mee met teamgenoten op de terugweg. Op de heenweg is het ondertussen weer licht, wat wel fijn is.

Drukke in de openbaren ruimte: Rustig

(Dagboek Jolijn)

Uit het citaat hierboven komt wederom sterk de voorkeur voor licht naar voren. Verder past Jolijn haar fietsroute aan, waardoor de mogelijkheid van straatintimidatie invloed heeft op de mobiliteit van Jolijn (Thompson, 1994). Een andere oplossing die de respondenten toepassen is om te doen alsof ze iemand bellen, zoals Sprado en Fischer (2017) bespreken. De respondenten geven ook aan dat zij daadwerkelijk iemand bellen om een eventuele pleger af te schrikken. Hierdoor zijn ze minder alleen in de situatie en kan de persoon aan de andere kant van de lijn eventueel te hulp schieten door bijvoorbeeld de politie te bellen. Dit geeft de respondenten een veiliger gevoel. Een aanvulling op het bellen is dat de respondenten afspreken dat zij degene waar zij vandaan komen appen als ze veilig thuis zijn gekomen.

Een andere aanpassing is om in de avond de fiets te pakken in plaats van lopend naar de bestemming te gaan, aangezien dit sneller en wendbaarder is. Een aanvulling hierop is om te versnellen om uit een onprettige situatie te komen. Sara benoemt in het interview dat zij inderdaad langs sommige plekken sneller gaat fietsen: *“Ja, ik denk gewoon op de Molukkenstraat zelf. Dus ja, die straat. Dat ik daar toch dan iets sneller voorbij fiets ofzo.”* (Interview Sara, 3 mei 2022)

Door deze aanpassingen voelen de vrouwen zich veiliger in het donker en zo houden zij voor hun gevoel de autonomie in de situatie. Er zijn dus wel degelijk aanpassingen, maar door deze aanpassingen worden de respondenten niet geheel weerhouden om naar buiten te gaan, en claimen zij als het ware de openbare ruimte terug, zoals Bowman (1993) en Thompson (1994) bepleiten. Hierdoor ervaren de respondenten deze aanpassingen niet als een belemmering.

5.3.2 zomer en winter

Er zit niet alleen een verschil in dag en nacht, maar ook in zomer en winter. In de winter is het langer donker waardoor de bovengenoemde dingen in de ervaring van de respondenten, eveneens spelen in de winter. De angst voor straatintimidatie is daarom in de winter groter dan in de zomer en de respondenten zijn er in de winter meer mee bezig. In de zomer zijn mensen echter schaarser gekleed, waardoor de daadwerkelijke straatintimidatie in de zomer meer wordt ervaren dan in de winter. In het onderstaande fragment omschrijft Sanne een situatie in de zomer, waarbij zij zich bekeken voelde in een kort rokje, in de zomer.

Afgelopen zomer trok ik een vrij kort rokje en hoge hakken aan. Ik vond het zelf al een tikkeltje kort, maar ik besloot toch naar buiten te gaan. Eenmaal buiten liep ik richting de Albert Heijn in de Molukkenstraat. Ik kreeg tijdens die wandeling zoveel opmerkingen en er werd zo enorm naar me gestaard, dat ik terug naar huis ben gelopen en een broek aan heb getrokken. (Dagboek, eerdere ervaringen, Sanne)

De straatintimidatie die daadwerkelijk plaatsvindt, wordt dus vooral ervaren overdag en op drukke plekken (Dhillon & Bakaya, 2014). Dit blijkt ook uit het citaat van Sanne. De Javastraat is een veelgenoemde plek, waar overdag en in de zomer veel verbale en non-verbale straatintimidatie plaatsvindt. Toch wordt de Javastraat ondanks dit niet gemeden. Het wordt als vervelend ervaren, maar niet als eng. In de avond zijn de respondenten bang dat fysieke straatintimidatie plaats kan vinden waardoor hun veiligheidsgevoel minder is dan overdag. Door de aanpassingen die de respondenten in de avond maken, krijgen zij meer autonomie over de situatie. De aanpassingen voelen daarom niet per se als een belemmering, de respondenten durven en doen hierdoor namelijk juist meer dan dat zij zouden zonder deze aanpassingen.

5.4 Plaatsgevoel

In deze paragraaf wordt de volgende deelvraag behandeld:

Hoe beïnvloedt straatintimidatie het plaatsgevoel van jongvolwassen vrouwen in de Indische Buurt?

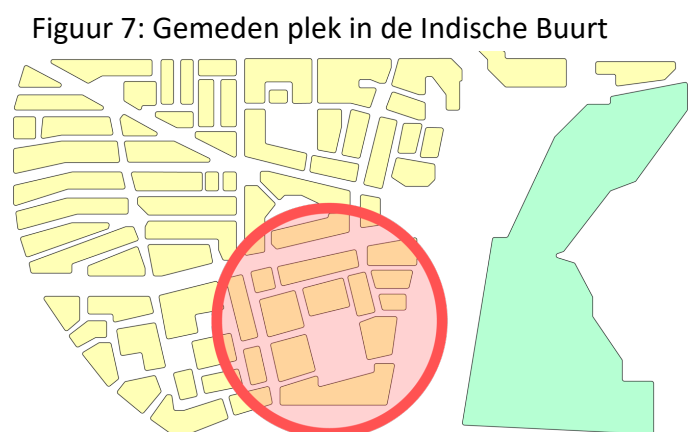
Om deze deelvraag te beantwoorden wordt eerst gekeken naar hoe aanpassingen die de respondenten in hun dagelijks leven maken, invloed hebben op hun relatie met de Indische Buurt. Vervolgens wordt gekeken of de respondenten de gehele buurt gebruiken en of dit invloed heeft op hun plaatsgevoel. Tot slot worden de *third places* van de respondenten aangehaald en wordt de invloed van deze *third places* op het plaatsgevoel van de respondenten geanalyseerd (Gardner, 2011).

Het plaatsgevoel is een gevoel dat ontstaat door de ervaringen die iemand op een plaats heeft opgedaan en de emotionele band die daardoor is ontstaan met deze plaats (Basso, 1996). Of het plaatsgevoel van jongvolwassen vrouwen door straatintimidatie wordt beïnvloed is lastig te zeggen. Dat straatintimidatie effect heeft op het dagelijks leven van de respondenten is in de eerste deelvraag behandeld en hieruit blijkt dat de vrouwen hun gedrag aanpassen om de mate van straatintimidatie te beperken. Het plaatsgevoel wordt volgens Massey (2008) sterk beïnvloed door eerdere ervaringen op deze plaats. Straatintimidatie wordt door de respondenten, naar mate het vaker gebeurt, steeds als vervelender ervaren. Jolijn beargumenteert bijvoorbeeld dat toen het de eerste keer gebeurde, het haar vooral verbaasde en dat zij zich een beetje gevlind voelde. Als het nu gebeurt is zij voornamelijk geïrriteerd en voelt ze zich geïntimideerd. Hierdoor kan straatintimidatie invloed hebben op het plaatsgevoel.

Uit de citaten blijkt dat de respondenten door hebben dat seksuele straatintimidatie hun dagelijks leven beïnvloedt, maar toch zijn zij van mening dat het hun plaatsgevoel niet aantast. De respondenten voelen zich namelijk allen thuis in de Indische Buurt en zouden de buurt niet willen verlaten. Dit blijkt ook uit het onderstaande citaat van Eva.

Ja, ik voel me wel veilig in de Indische Buurt, maar dat komt ook wel omdat ik heel vaak via de drukke Javastraat moet omdat ik daar woon. Ik denk dat dat wel meespeelt, omdat er dus heel veel mensen op straat zijn. (Interview Eva, 1 mei 2022)

Plekken waar de respondenten zich niet veilig voelen, zoals in de avond in het Flevopark of in rustige achteraf straatjes, worden actief gemeden. De rode cirkel in de kaart in figuur 7, zuid-oostelijk van de kruising van de Molukkenstraat en de Insulindeweg is een gedeelte van de buurt waar geen enkele respondent komt. Dit gebied zien zij niet echt als onderdeel van de buurt, en hier hebben zij ook geen positief plaatsgevoel bij. Omdat deze straatjes niet

Bron: Zielemans (2010)

fijn voelen en er zich een mogelijke onveilige situatie kan voordoen, mijden de respondenten deze straatjes op voorhand. Er ontstaat een negatief plaatsgevoel voor deze plek in de buurt, door vooroordelen en angsten. Hierdoor wordt er, als de respondenten aan de Indische Buurt denken, niet aan deze straatjes gedacht, aangezien de respondenten de Indische Buurt als een fijne plek willen zien. Hun positieve plaatsgevoel gaat dus niet om de gehele buurt, maar om de gedeelten waar zij zich prettig en veilig voelen. De respondenten weten daarbij precies waar ze wel en niet moeten komen, wat hun een veilig gevoel geeft. Sam beschrijft in het onderstaande citaat dat zij zich daarom veilig voelt in de Indische Buurt.

Ik ken het ook wel, ik weet dus ook de plekken waar ik niet heen ga [...], we blijven maar terugkomen op het Flevopark, [...], maar ik zal daar niet per ongeluk toch terecht komen. [...] Ik heb niet het gevoel van onveiligheid, ook niet in het donker. [...] Vooral als ik fiets, dan voel ik me gewoon snel en wendbaar, ik ben altijd sneller dan iemand die loopt of rent. Dus dat helpt ook wel denk ik. En ook, straatintimidatie is niet iets waardoor ik me uiteindelijk permanent onveilig voel. Het is niet, dat zei ik net ook met de Javastraat, daar ga ik niet meer heen ofzo[...]. Het is meer, in het moment zelf is het wel vervelend, maar het is niet iets blijvends. (Interview Sam, 3 mei 2022)

Aangezien straatintimidatie overal kan plaatsvinden volgens de respondenten, en iedereen er in principe last van heeft, wordt straatintimidatie niet als een negatief punt voor iemands plaatsgevoel ervaren. Sam omschrijft in het onderstaande citaat dat straatintimidatie iets is waar je daarom gewend aan raakt.

Naja, ik denk eigenlijk dat we er bijna allemaal wel last van hebben. [...] Maar ik denk dat we er een soort gewend aan geraakt zijn, waardoor het niet echt meer opvalt. Het is niet iets wat ik echt elke dag tegenkom. (Interview Sam, 3 mei 2022)

Dat de respondenten de straatintimidatie voor lief nemen, zegt ook iets over de binding die zij met de buurt hebben en hoe sterk hun plaatsgevoel is. Fischer en Sprado (2017) beargumenteren dat straatintimidatie voornamelijk plaatsvindt door mensen uit een andere sociale klasse dan het slachtoffer. Etniciteit is hier ook een onderdeel van. Aangezien de Indische Buurt een diverse buurt is, en door het gentrificatie proces nu veel verschillende mensen uit verschillende klassen wonen, is er op papier meer kans voor straatintimidatie (Allecijfers, z.j.). De respondenten ervaren deze diversiteit echter als een fijne toevoeging, en niet iets waardoor hun plaatsgevoel afneemt, zoals Jip benoemt: *“Ik voel me hier dus heel veilig, juist omdat het zo divers is.”* (Interview Jip, 17 mei 2022)

Bij ijkpunten, zoals het café ‘De Jonge Admiraal’ en ‘Studio K’ heerst juist een positief plaatsgevoel. Dit zijn plekken waar, volgens de respondenten, mensen komen waarin zij zich herkennen en waar zelden sprake is van seksuele straatintimidatie. De *third places* die in deelvraag twee zijn behandeld, komen in het kader van plaatsgevoel terug. De aanwezigheid van *third places* bevorderen namelijk het plaatsgevoel (Lawson 2004). In deze *third places* hebben mensen sociaal contact, waardoor zij zich meer verbonden gaan voelen met de buurt, aangezien zij deze positieve gevoelens koppelen aan de buurt (Gardner, 2011). Dat dit geldt voor het plaatsgevoel blijkt uit het citaat van Sanne.

De Jonge Admiraal of Studio K, dat zijn plekken waar ik dus ook echt geen last heb van dit gedrag. En daar komen mensen zoals ik, daar voel ik me gewoon fijn en prettig bij. Ik denk dat dat een soort punten zijn in die chaos van intimidatie, dat het een soort ijkpunten zijn, of een soort hotspots, van hé daar gebeurt het tenminste niet, daar voel ik me heel erg thuis. Om antwoord te geven op je vraag, ja ik voel me hier wel thuis. Maar soms ook niet, vooral op dat soort momenten als je dus zo geïntimideerd wordt, dan denk je wel echt, dat wil ik niet in mijn eigen straat.” (Interview Sanne)

Doordat Sanne *third places* heeft waar ze zich thuis voelt, voelt zij zich automatisch meer thuis in de Indische Buurt. *Third places* zijn plaatsen waar zij zich veilig voelt en dus plaatsen waar zij geen last heeft van straatintimidatie. Omdat er plaatsen in de buurt zijn waar zij zich op haar gemak voelt en niet het gevoel heeft slachtoffer te zullen worden van straatintimidatie, voelt zij zich meer thuis in de gehele buurt. Zij maakt als het ware in haar hoofd, wat zij ziet als de ‘leuke Indische Buurt’ kleiner, tot een gebied waarin zij zich prettig voelt. Dit is typerend voor het gedrag van de respondenten. Hierdoor hebben zij het idee dat hun plaatsgevoel niet wordt aangetast, aangezien in de plekken waar zij zich begeven, wel straatintimidatie plaatsvindt, maar het zijn geen gevaarlijke situaties, enkel vervelend en irritant. Dit is het gevoel en het idee dat de respondenten hebben. Als er echter naar de gehele buurt wordt gekeken, zijn er plekken die worden gemeden door de respondenten, zeker in de avonden. De *third places* maken dat zij de buurt leuk vinden. De processen en effecten die straatintimidatie op gang brengen worden door de respondenten grotendeels niet actief ervaren, waardoor het lijkt alsof deze niet bestaan. Het gevoel dat zij bij de buurt als geheel hebben, en het algehele plaatsgevoel lijkt daardoor inderdaad niet te verslechteren. Gewenning speelt hierin ook een grote rol.

Aangezien plaatsgevoel een gevoel van de respondenten is, zou er in principe moeten worden uitgegaan van hun gevoel om te beargumenteren of seksuele straatintimidatie invloed heeft op het plaatsgevoel van jongvolwassen vrouwen in de Indische Buurt. Aan de andere kant blijkt uit een analyse van voorbeelden en gebeurtenissen die de respondenten benoemen, dat hun plaatsgevoel wel degelijk wordt aangetast, maar dat de kans op straatintimidatie en de gevolgen die dit met zich meebrengt zo geïnternaliseerd zijn dat dit als normaal wordt beschouwd. Enkel de vrouwen die hun kleding aanpassen doen dit actief tegen straatintimidatie, de andere vrouwen voelen zich prettiger als zij bijvoorbeeld niet in het donker door het Flevopark gaan, en ervaren deze aanpassing daarom niet per se als een gevolg van straatintimidatie, maar als een eigen keuze. Vanuit de respondenten heeft dit daarom geen invloed op het plaatsgevoel. In het onderstaande citaat omschrijft Sam dat zij inderdaad niet door het Flevopark gaat in de avond, maar zij ervaart dit niet als een beperking.

Ik zei net, ik laat me er niet echt door beperken, maar tegelijkertijd zeg ik dat ik niet in het donker door het Flevopark ga fietsen, dus dan laat ik me er eigenlijk wel door beperken. Terwijl dat is inderdaad, [...] wel echt uit voorzorg, niet dat het me daar echt is gebeurd ofzo. Maar ik heb wel het gevoel van ik ga het ook niet opzoeken, als ik om kan fietsen dan fiets ik liever over een verlichte straat waar allemaal mensen lopen die mij zien. [...] Ik voel me er niet door beperkt, maar ik doe het dus wel. Maar ik heb niet het gevoel alsof het me beperkt. (Interview Sam, 3 mei 2022)

In het citaat hierboven komt Sam erachter dat zij zich wel degelijk aanpast, maar zij ervaart dit niet als een gevolg van straatintimidatie in haar dagelijks leven. Verder benoemt een deel van de respondenten dat zij in eerste instantie dachten dat straatintimidatie niet in hun leven speelde, totdat zij het dagboek voor dit onderzoek bij moesten houden. Door het dagboek moesten zij actief aan het werk met het onderwerp en gingen zij zichzelf analyseren in bepaalde situaties. Hierdoor herkenden zij soms angstgevoelens bij lege straten en het actief mijden van groepen jongens, zonder dit van te voren van zichzelf te weten, zoals Jolijn omschrijft in het onderstaande citaat.

Het is ook zo genormaliseerd, dat is een beetje het ding. Voordat jij vroeg of ik een dagboek kon bijhouden, denk ik daar niet over na. Je hebt er altijd wel een gevoel bij, maar ja, het is zo normaal in het dagelijks leven, dat ik dat ik niet echt bezig ben met... ja... (Interview Jolijn, 30 april, 2022)

Een deel van de respondenten komen er dus door dit onderzoek achter dat seksuele straatintimidatie een grotere rol in hun dagelijks leven speelt dan zij in eerste instantie dachten, maar zij zien dit zelf niet als een belemmerende factor. Steffie benadrukt dit en zegt: *“Nee ik zie dat niet als belemmering, omdat het zo natuurlijk is”* (Interview Steffie, 2 mei, 2022). De relatie tussen straatintimidatie en het plaatsgevoel is dus ingewikkeld en complex, maar straatintimidatie heeft invloed op het plaatsgevoel van de respondenten.

6. Conclusie en Discussie

In dit laatste hoofdstuk wordt een antwoord gegeven op de hoofdvraag:

Welke rol speelt straatintimidatie in het dagelijks leven van jongvolwassen vrouwen in de Indische Buurt en hoe heeft dit invloed heeft op hun plaatsgevoel in de openbare ruimte?

Dit wordt gedaan door de deelvragen kort te beantwoorden, wat uiteindelijk leidt tot het antwoord op de hoofdvraag. Vervolgens worden de tekortkomingen van dit onderzoek benoemd en worden aanbevelingen voor vervolgonderzoek gegeven.

6.1 Conclusie

De eerste deelvraag is: “Hoe ervaren jongvolwassen vrouwen de gevolgen van straatintimidatie in de Indische Buurt in hun dagelijks leven?” Uit de interviews en de dagboeken komt naar voren dat de respondenten uit dit onderzoek, straatintimidatie en de gevolgen hiervan ervaren in hun dagelijks leven in de Indische Buurt. Zij ervaren verbale, non-verbale en fysieke vormen van straatintimidatie. Niet alleen straatintimidatie zelf, maar ook de mogelijkheid tot straatintimidatie, heeft invloed op, al dan niet bewust, bepaalde keuzes die de respondenten maken (Gardner, 1995). De mobiliteit van de respondenten wordt bijvoorbeeld beperkt, aangezien zij soms omfietsen, omdat zij niet langs bepaalde plekken willen, groepen jongens mijden of langer met anderen mee willen fietsen (Thompson, 1994). Door deze aanpassingen hopen de respondenten minder met straatintimidatie in aanraking te komen.

De tweede deelvraag luidt: “Op wat voor plekken in de openbare ruimte in de Indische Buurt ervaren jongvolwassen vrouwen straatintimidatie?” Uit de interviews komt naar voren dat straatintimidatie in principe overal kan plaatsvinden, in de openbare ruimte en in de semi-openbare ruimte (Jones et al., 2015). Op *transitory zones*, dus onderweg in de openbare ruimte, zoals op de stoep en in het openbaar vervoer ervaren de respondenten angst voor straatintimidatie (Gardner, 2011). Dit zijn rustige plekken die respondenten lastig kunnen mijden. In de *third places* van de respondenten gebeurt het echter niet, dat is een van de redenen dat de respondenten zich op deze plekken veilig en thuis voelen (Lawson, 2004).

De derde deelvraag is: “Wat voor rol speelt tijd in de ervaringen van straatintimidatie voor jongvolwassen vrouwen in de Indische Buurt?” Uit de dagboeken en interviews kwam naar voren dat tijd een belangrijke factor is in de ervaringen van straatintimidatie. In de avond zijn er namelijk minder mensen op straat en is er minder overzicht waardoor de respondenten angstiger zijn. Dit heeft tot gevolg dat de respondenten zich in de avond meer aanpassen om de mogelijkheid van straatintimidatie in te perken. Aangezien zij zich overdag minder aanpassen ervaren de respondenten overdag meer straatintimidatie dan in de nacht. Ditzelfde geldt voor het verschil tussen de zomer en de winter. Aangezien de respondenten in de winter angstiger zijn voor straatintimidatie, omdat het meer donker is, passen zij zich hierop aan. Daarom ervaren zij in de zomer meer straatintimidatie dan in de winter.

De vierde deelvraag luidt: “Hoe beïnvloedt straatintimidatie het plaatsgevoel van jongvolwassen vrouwen in de Indische Buurt?” Om deze deelvraag te beantwoorden wordt teruggesproken naar het belang van *third places* (Lawson, 2004). De *third places* zijn plaatsen

waar de respondenten geen straatintimidatie meemaken. Deze plekken helpen de respondenten daarom om zich thuis te voelen in de buurt. Daar komt bij dat de respondenten het idee hebben dat straatintimidatie overal plaatsvindt, waardoor het niet per se een effect heeft op hun plaatsgevoel. Toch passen de respondenten hun dagelijks leven aan op de mogelijkheid van seksuele straatintimidatie. Hun mobiliteit verandert en zij maken bepaalde keuzes om zo min mogelijk met straatintimidatie in aanraking te komen. Door deze aanpassingen vermijden zij plekken waar zij zich onprettig voelen. Zij voelen zich veiliger en thuis in de plekken van de buurt waar zij wel komen. Hierdoor lijkt het alsof straatintimidatie geen negatieve invloed heeft op het plaatsgevoel van de respondenten in de Indische Buurt. Als er naar de gehele buurt wordt gekeken is er echter wel een relatie tussen straatintimidatie en het plaatsgevoel, omdat de respondenten, mede door straatintimidatie, niet op elke plek komen en zich dus niet overal in de buurt thuis voelen.

Tot slot zal antwoord worden gegeven op de hoofdvraag: *“Welke rol speelt straatintimidatie in het dagelijks leven van jongvolwassen vrouwen in de Indische Buurt en hoe beïnvloedt dit hun plaatsgevoel in de openbare ruimte?”* Straatintimidatie speelt bij de respondenten die hun kleding aanpassen, een bewuste rol in het dagelijks leven. Bij de andere respondenten speelt het voornamelijk een onbewuste rol. De respondenten passen bijvoorbeeld hun routes aan, om zo minder straatintimidatie te ervaren. Zij doen dit uit gewoonte. Deze gewoonten zijn onder andere ontstaan uit de angst voor straatintimidatie, maar deze angst is zo geïnternaliseerd dat dit niet meer hieraan wordt gekoppeld. Het wordt als normaal gezien om bijvoorbeeld in de nacht niet alleen door een park te lopen. Deze aanpassingen gelden voornamelijk in de avonden. In de avonden is het namelijk rustig en onoverzichtelijk op straat, waardoor een situatie rondom straatintimidatie mogelijk kan escaleren. Deze angst wordt overdag minder ervaren, waardoor de respondenten straatintimidatie overdag ervaren als vervelend, irritant en intimiderend, maar in de nacht vooral angst voelen voor de mogelijkheid van straatintimidatie. Hoe straatintimidatie het plaatsgevoel van de respondenten beïnvloedt is complex. Zij gebruiken namelijk niet de hele Indische Buurt, en voelen zich thuis in de buurt omdat zij bepaalde *third places* hebben. In dat opzicht ervaren zij prettige gevoelens bij bepaalde plekken in de buurt, en de plekken waar zij mogelijk andere gevoelens of ervaringen hebben, mijden zij. Aangezien zij dus in een deel van de buurt, zeker in de avond, niet komen, heeft straatintimidatie invloed op de veiligheidsgevoelens en keuzes van de respondenten, maar zij ervaren deze keuzes niet als een belemmering. Zij voelen zich thuis in de buurt, ondanks de straatintimidatie en de mogelijkheid van straatintimidatie. Het plaatsgevoel is een complex gevoel, wat van verscheidene aspecten afhankelijk is. Er is een relatie tussen straatintimidatie en plaatsgevoel, maar doordat de aanpassingen in het dagelijks leven van de respondenten als vanzelfsprekend worden ervaren en straatintimidatie als een gegeven, is deze relatie lastig te duiden. De relatie komt impliciet naar voren, maar de respondenten zijn zo gewend aan de realiteit, dat zij de aanpassingen die zij maken niet als een belemmering zien, maar als een (onbewuste) keuze waar zij zich fijn door voelen.

6.2 Discussie

Dit onderzoek is een eerste stap naar inzichten over hoe slachtoffers van seksuele straatintimidatie dit ervaren en hoe het invloed heeft op hun dagelijks leven en hun plaatsgevoel. In eerdere onderzoeken komt voornamelijk naar voren wat straatintimidatie is en hoe vaak het voorkomt. In dit onderzoek is een stap verder gegaan en staan de gevoelens van de respondenten centraal.

Er is echter maar onderzoek gedaan in één buurt, met een groep van tien respondenten. Hierdoor is het onderzoek niet generaliseerbaar. De respondenten zijn daarbij ook geen afspiegeling van deze buurt, maar zijn enkel hoogopgeleide, witte, jongvolwassen vrouwen. Hierdoor is het onderzoek ook niet generaliseerbaar binnen de Indische Buurt. In vervolgonderzoek zou er een meer diverse respondentenpool gebruikt moeten worden, met meerdere opleidingsniveaus, etniciteiten en genders.

Verder komt in het onderzoek naar voren dat de dagboeken de respondenten hielpen om anekdotes en gebeurtenissen zich beter te kunnen herinneren. Om dit verder uit te werken zou het kunnen helpen om respondenten gedurende een langere periode op meerdere momenten dagboeken bij te laten houden en na deze periode opnieuw te interviewen. Hierdoor zien en herkennen de respondenten meer van hun eigen gedrag. Dit longitudinale onderzoek kan helpen om rijkere data te genereren (Bryman, 2012).

Een aanvulling op dit longitudinale onderzoek is om de respondenten, nadat zij naar een andere buurt zijn verhuisd, nogmaals te interviewen over hun ervaringen met straatintimidatie in de Indische Buurt. Wanneer de respondenten in een andere buurt wonen kan het zijn dat deze afstand tot de situatie in de Indische Buurt voor nieuwe inzichten zorgt. De gevolgen zijn dan mogelijk minder geïnternaliseerd waardoor aanpassingen die nu als 'normaal' worden ervaren dan misschien meer opvallen.

Het blijft echter lastig om een representatief en generaliseerbaar onderzoek te doen over de invloed van straatintimidatie op het plaatsgevoel. Er worden namelijk ervaringen en gevoelens onderzocht. Ervaringen en gevoelens zijn subjectief en persoonlijk en zijn daarom per mens verschillend. Straatintimidatie is daarbij zeer context afhankelijk en deze context is verschillend per situatie, van straat tot straat en van persoon tot persoon. Als er een groot onderzoek wordt gestart met duizend respondenten, is het onderzoek daarom nog steeds niet representatief. Verder is plaatsgevoel een complex concept, wat van meer afhankelijk is dan van straatintimidatie alleen. De precieze gevolgen van straatintimidatie op plaatsgevoel zijn daarom lastig te constateren.

7. Referentielijst

- Adams, J., (2016). *Sense of place* [online] <https://www.thenatureofcities.com/2016/05/26/sense-of-place/> (Geraadpleegd 21 juni 2022).
- Alle cijfers (z.j.). *Statistieken wijk Indische Buurt* [online] <https://allecijfers.nl/wijk/indische-buurt-oost-amsterdam/#:~:text=Het%20aantal%20inwoners%20in%20de,januari%20in%20het%20bevolkingsregister%20vastgelegd.> (Geraadpleegd 11 juli 2022).
- Baarda, D.B., de Goede, M.P.M., en Teunissen, J., (2013). *Basisboek Kwalitatief Onderzoek*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.
- Basso, K.H., (1996). Wisdom sits in places. In: S. Feld and K. Basso, eds. *Senses of place*. Santa Fe: School of American Research, 53-90.
- Beek, E., (2018). *Straatintimidatie Amsterdam*, Amsterdam: Gemeente Amsterdam.
- Bendiner-Viani, G., (2016). Bringing their worlds back: using photographs to spur conversations on everyday place, *Visual Studies*, 31(1), 1-21.
- Bijlpr (2021). *Vrouwen delen hun verhaal over seksuele straatintimidatie* [online] <https://www.bijlpr.nl/nieuws/vrouwen-delen-hun-verhaal-over-seksuele-straatintimidatie/> (Geraadpleegd 11 juli 2022).
- Borker, G., (2021). *Safety first: Perceived risk of street harassment and educational choices of women*. World Bank.
- Boyer, K., (2022). Sexual harassment and the right to everyday life. *Progress in Human Geography*, 46(2), 398-415.
- Bowman, C. G., (1993). Street harassment and the informal ghettoization of women. *Harvard Law Review*, 517-580.
- Bryman, A., (2012). *Social Research Methods*. Oxford: Oxford University Press.
- Buurtwijs (z.j.). *Een wijk vraagt om blijvend onderhoud* [online] <https://www.buurtwijs.nl/content/een-wijk-vraagt-om-blijvend-onderhoud#:~:text=De%20Indische%20Buurt%20van%20Amsterdam,van%20onvoldoende%20naar%20ruim%20voldoende.> (Geraadpleegd 11 juli 2022).
- Catcalls ofams (z.j.). *Catcalls ofams* [online] <https://www.instagram.com/catcalls ofams/> (Geraadpleegd 11 juli 2022).
- Clayton, J., (2009). Thinking spatially: towards an everyday understanding of inter-ethnic relations. *Social & Cultural Geography*, 10(4), 481-498.

- Couper, P., (2015). *A student's introduction to geographical thought: Theories, philosophies, methodologies*. London: Sage.
- Cresswell, T., (2014). *Place: an introduction*. John Wiley & Sons.
- Crenshaw, K. W., (2017). *On intersectionality: Essential writings*. The New Press.
- Crouch, M., (2009). Sexual harassment in public places. *Social Philosophy Today*, 25, 137-148.
- Crul, M., J. Schneider, en F. Lelie., (2013). *Super-diversity. A New Perspective on Integration*. Amsterdam: VU University Press.
- Davidson, M. M., Butchko, M. S., Robbins, K., Sherd, L. W., & Gervais, S. J., (2016). The mediating role of perceived safety on street harassment and anxiety. *Psychology of Violence*, 6(4), 553.
- De Wit, C. W., (2003). Field methods for investigating sense of place. *The North American Geographer*, 5(1-2), 5-30.
- Dhillon, M., en Bakaya, S., (2014). Street harassment: A qualitative study of the experiences of young women in Delhi. *Sage Open*, 4(3), 2158244014543786.
- Dukes, T., (2011). Indische Buurt Amsterdam: oude buurt, nieuw elan. *#kijkSW*, 1, 4-6.
- Ernst, O., Doucet, B., (2014). *De toog als klankbord voor gentrificatie: bruine cafés in de Indische buurt* [online] <https://geografie.nl/artikel/de-toog-als-klankbord-voor-gentrificatie-bruine-caf%C3%A9s-in-de-indische-buurt#:~:text=De%20Indische%20Buurt%20in%20Amsterdam,aan%20voorzieningen%20op%20allerlei%20gebied>. (Geraadpleegd 11 juli 2022).
- Fairchild, K., en Rudman, L. A., (2008). Everyday stranger harassment and women's objectification. *Social Justice Research*, 21(3), 338-357.
- Fairchild, K., (2010). Context effects on women's perceptions of stranger harassment. *Sexuality & Culture*, 14(3), 191-216.
- Ferraro, K. F., (1996). Fear of victimization: Shadow of sexual assault? *Social Forces*, 75, 667-690.
- Fileborn, B., en O'Neill, T., (2021). From "ghettoization" to a field of its own: a comprehensive review of street harassment research. *Trauma, Violence, & Abuse*, 15248380211021608.
- Fischer, T., en Sprado, N., (2017). *Seksuele straatintimidatie in Rotterdam*. Erasmus Universiteit Rotterdam.

- Gardner, C. B., (1995). *Passing by: Gender and public harassment*. Univ of California Press.
- Gardner, P. J., (2011). Natural neighborhood networks—Important social networks in the lives of older adults aging in place. *Journal of aging studies*, 25(3), 263-271.
- Gemeente Amsterdam (2019). *De schoonheid van Amsterdam* [online] <https://www.amsterdam.nl/nieuws/achtergrond/schoonheid-amsterdam/> (Geraadpleegd 11 juli 2022).
- Gemeente Amsterdam (2021). *Twee op de vijf Amsterdammers geconfronteerd met straatintimidatie* [online] <https://onderzoek.amsterdam.nl/artikel/twee-op-de-vijf-amsterdammers-geconfronteerd-met-sstraatintimidatie> (Geraadpleegd 11 juli 2022).
- Gordon, M. T., en Riger, S. S., (1989). *The female fear*. New York, NY: The Free Press.
- Hagerty, B.M., en Patusky, K., (1995). Developing a Measure Of Sense of Belonging. *Nursing Research*, 44(1).
- Hennink, M., Hutter, I., en Bailey, A., (2020). *Qualitative research methods*. Sage.
- Indische Buurt (z.j.). *De geschiedenis van de Indische Buurt in Amsterdam Oost* [online] <http://www.indischebuurt.nl/> (Geraadpleegd 11 juli 2022).
- Johnson, H., en Sacco, V. F., (1995). Researching violence against women: Statistics Canada's national survey. *Canadian Journal of Criminology*, 37, 281–304.
- Jones, H., Neal, S., Mohan, G., Connell, K., Cochrane, A., en Bennett, K., (2015). Urban multicultural and everyday encounters in semi-public, franchised cafe spaces. *The Sociological Review*, 63(3), 644-661.
- Kissling, E. A., (1991). Street harassment: The language of sexual terrorism. *Discourse & Society*, 2(4), 451-460.
- Lawson, K., (2004). Libraries in the USA as traditional and virtual “third places”. *New library world*.
- LeDoux, J. E., en Hofmann, S. G., (2018). The subjective experience of emotion: a fearful view. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 19, 67-72.
- Lenton, R., Smith, M. D., Fox, J., en Morra, N., (1999). Sexual harassment in public places: Experiences of Canadian women. *Canadian Review of Sociology/Revue canadienne de sociologie*, 36(4), 517-540.
- Macmillan, R., Nierobisz, A., en Welsh, S., (2000). Experiencing the streets: Harassment and perceptions of safety among women. *Journal of research in crime and delinquency*, 37(3), 306-322.

- Massey, D., (2008). A global sense of place. In *The cultural geography reader* (pp. 269-275). Routledge.
- Massey, D., (2013). *Space, place and gender*. John Wiley & Sons.
- Matejskova, T., en Leitner, H., (2011). Urban encounters with difference: The contact hypothesis and immigrant integration projects in eastern Berlin. *Social & Cultural Geography*, 12(7), 717-741.
- Mesch, G. S., (2000). Women's fear of crime: The role of fear for the well-being of significant others. *Violence and Victims*, 15, 323–336.
- Nul20 (2006). *Gij zult mengen!* [online] <https://www.nul20.nl/dossiers/zin-en-onzin-van-differentiatie> (Geraadpleegd 11 juli 2022).
- Oldenburg, R., (1989). *The Great Good Place: Cafés, Coffee Shops, Community Centers, Beauty Parlors, General Stores, Bars, Hangouts, and How They Get You Through the Day*, Paragon House, New York.
- Our Bodies Our Voice (z.j.). *Our Vision and Mission* [online] <https://www.ourbodies-ourvoice.com/> (Geraadpleegd 11 juli 2022).
- Proshansky, H. M., Fabian, A. K., en Kaminoff, R., (2014). Place-identity: Physical world socialization of the self (1983). In *The people, place, and space reader* (pp. 77-81). Routledge.
- Pryor, D. W., en Hughes, M. R., (2013). Fear of rape among college women: A social psychological analysis. *Violence and Victims*, 28, 443–465.
- Rose, G., (2016). *Visual methodologies: An introduction to researching with visual materials*. Sage.
- Rozee, P. D., (2008). Women's fear of rape: Cause, consequences, and coping. In J. C. Chrisler, C. Golden, P. D. Rozee, J. C. Chrisler, C. Golden, & P. D. Rozee (Eds.), *Lectures on the psychology of women* (4th ed., pp. 323–337). New York, NY: McGraw-Hill.
- Silverman, D., (2011). *Interpreting Qualitative Data. A Guide to the Principles of Qualitative Research*. London: Sage publications.
- Smith, M. J., (1988). Women's fear of violent crime: An exploratory test of a feminist hypothesis. *Journal of Family Violence*, 3, 29–38.
- Stadsdeel Oost, Indische Buurt (2019). *Gebiedsagenda 2019-2022*, Amsterdam: Gemeente Amsterdam.

- Stadswandelkantoor Amsterdam (z.j.). [online] *Stadsdelen*
http://www.citywalksoffice.com/navigation/rondleidingen/stadsdelen_main.html
 (Geraadpleegd 11 juli 2022).
- Stanko, E. A., (1990). *Everyday violence: How women and men experience sexual and physical danger*. London, United Kingdom: Harper Collins.
- Thompson, D. M., (1994). The woman in the street: Reclaiming the public space from sexual harassment. *Yale JL & Feminism*, 6, 313.
- Van der Graaf, P., & Duyvendak, J. W. (2009). Thuisvoelen in stedelijke vernieuwing: buurthechting in Nederlandse achterstandswijken. *Sociologie*, 5.
- Van Reemst, L., Fischer, T. F. C. en Zwirs, B. W. C., (2014). Social information processing mechanisms and victimization: a review. *Trauma, Violence & Abuse*. Advance online publication
- Vera-Gray, F., (2016). *Men's intrusion, women's embodiment: A critical analysis of street harassment*. Routledge.
- Verspreek P., (2021). *Straatintimidatie staat na het mislukken van het sisverbod in Rotterdam weer op de kaart. 'Hé, mooie tieten! is geen compliment'* [online] <https://www.rijnmond.nl/nieuws/1420738/straatintimidatie-staat-na-het-mislukken-van-het-sisverbod-in-rotterdam-weer-op-de-kaart-he-mooie-tieten-is-geen-compliment> (Geraadpleegd 11 juli 2022).
- Vince, R. en Warren, S., (2012). Participatory Visual Methods. In: Cassel, C. & G. Symon (eds.). *The Practice of Qualitative Organizational Research: Care Methods and Current Challenges*. London: Sage.
- Warren S., (2008). Empirical Challenges in Organizational Aesthetics Research: Towards a Sensual Methodology. *Organisation Studies*, 29(4), 559-580.
- Wesselmann, E. en Kelly, J., (2010). *Cat-calls and culpability: investigating the frequency and functions of stranger harassment*. *Sex Roles* 63: 451–462.
- Tuan, Y. F., (1975). Place: an experiential perspective. *Geographical review*, 151-165.
- Zieleman, A. J., (2010). *Van rampenbuurt achter het spoor naar de nieuwe Pijp: 30 jaar Stadsvernieuwing en Stedelijke Vernieuwing in de Indische Buurt in Amsterdam*. (Master's thesis).

Bijlage 1- Informatiebrief respondententent

Hoi!

Ik had gezegd dat ik nog een berichtje zou sturen, dus bij deze. Mijn onderzoek gaat dus over straatintimidatie in de Indische Buurt, en dan vooral over hoe dit wordt ervaren en wat de gevolgen hiervan zijn. Deze vorm van intimidatie vindt plaats in de openbare ruimte, dus op straat, maar bijvoorbeeld ook in de supermarkt. Mijn vraag aan jou is of je tussen **4 april** en **18 april** een dagboek bij wilt houden. In dit dagboek gaat het vooral om het gevoel dat jij hebt als jij je in de publieke ruimte bevindt, dit kan positief/negatief zijn door eigen ervaringen of ervaringen van vrienden. Als je in deze weken straatintimidatie meemaakt, kun je dit uiteraard ook opschrijven. Hierbij helpt het maken van foto's, zodat ik plekken met bepaalde gevoelens en gebeurtenissen met elkaar kan vergelijken en een patroon kan zoeken. Dus graag duidelijke foto's, die een duidelijk beeld van de plek geven.

Verder wil je vragen om, losstaand van dit dagboek, ook foto's te maken van plekken waar je daadwerkelijk te maken hebt gehad met straatintimidatie. Met straatintimidatie bedoel ik contact, op welke manier dan ook, fysiek, verbaal, non-verbaal, met een onbekende man, in de openbare ruimte. Je kan dit ook als leuk ervaren hebben, als een compliment. Bij deze foto's is het fijn als je situatieschets kan geven (dag/nacht, druk/rustig etc), en hoe jij je hierbij voelde. Eventueel ook wat de gevolgen hiervan zijn geweest in jou dagelijkse leven.

Na deze 2 weken neem ik weer contact met je op, dan kan jij het dagboek naar mij mailen en kunnen wij een interview inplannen. Ik ben je heel dankbaar dat je mee wilt werken, dus heel erg bedankt. Ik hoop dat de uitleg duidelijk is, en bij verdere vragen kan je mij een berichtje sturen.

Groetjes,
Anne

Bijlage 2- Itemlijst interview

Introductie

- Kan jij jezelf kort voorstellen? Wie ben je, hoe oud, hoelang woon je hier, studie etc.
- Hoe ziet een gemiddelde week er voor jou uit?
  - o wat doe je door de weeks?
  - o Wat doe je in het weekend?
- Hoe beweeg je je meestal door de buurt? → wandelen/ fietsen

Situatieschets

Plaats/ Tijd

- Heb jij te maken met straatintimidatie?
  - o Kun je omschrijven wat er dan gebeurt?
- Op wat voor plekken heb je last van straat intimidatie? Kun je een omschrijving geven
  - o Druk/rustig straat/park etc.
- Wat voor tijdstippen? Donker/licht, zomer/winter?
- Waar gebeurt het concreet in de Indische Buurt?
  - o Verschil Javastraat en elders in de buurt?
  - o Verschil Flevopark?

De pleger

- Wat denk je als je een compliment van een man krijgt op straat, die je niet kent?
  - o Waarom?
- Hoe laat straatintimidatie je voelen?
  - o Onveiligheid
  - o Boosheid
  - o Ongemakkelijk
  - o Geïrriteerd
- Vind je het intimiderend, of hinderlijk? → belemmerd het je in je dagelijks leven?
- Wie doen het? → omschrijving
- Maakt het uit wie de pleger is? → verzorgd/onverzorgd, leeftijd, knapheid?
  - o Waarom?
- Gebeurt het door individuen of groepen?
  - o Wat voel je als een individu straatintimidatie pleegt?
  - o Wat voel je als een groep straatintimidatie pleegt?
- Herken je plegers soms van eerdere incidenten?

Gevolgen

Veiligheidsgevoel

- Hoe voel je je in de Indische Buurt?
  - o Veilig?
  - o Voel je je thuis in de Indische Buurt?
  - o Voel je je vrij om overal heen te gaan op elk tijdstip?
- Hoe heeft straatintimidatie effect op je vrijheid?
- Is dit een reden om te verhuizen?
- Voel jij je veilig in de openbare ruimten in de Indische Buurt?
  - o Loop je in de avond of in de nacht buiten?

Aanpassingsgedrag

- Hoe beïnvloed straatintimidatie jouw leven?
- Denk je actief na over straatintimidatie, of speelt het minder een rol?
- Pas je je gedrag aan?
- Doe je bepaalde dingen niet?
  - o Oogcontact mijden?
  - o Langs groepen mannen lopen?
  - o Kleding aanpassen?
- Hoe ga je om met straatintimidatie? → negeren, doorlopen, verbale reactie, afkeurende blik, lachen, echt een gesprek aangaan etc
- Zijn er plekken die je mijdt in de Indische Buurt?
  - o Uit angst, of iets dergelijks
- Voel je de noodzaak om je letterlijk te bewapenen?

Actie

- Ervaar je het als een probleem?
  - o Waarom?
- Wat vind je ervan dat straatintimidatie voorkomt?
- Hoe kan dit worden minder worden, of worden opgelost?
- Heb je ooit straat intimidatie gemeld?
  - o Waarom niet?

Bijlage 3- Transcripten

[Klik hier](#) voor de transcripten.

Bijlage 4- Foto-dagboeken

[Klik hier](#) voor de foto-dagboeken.

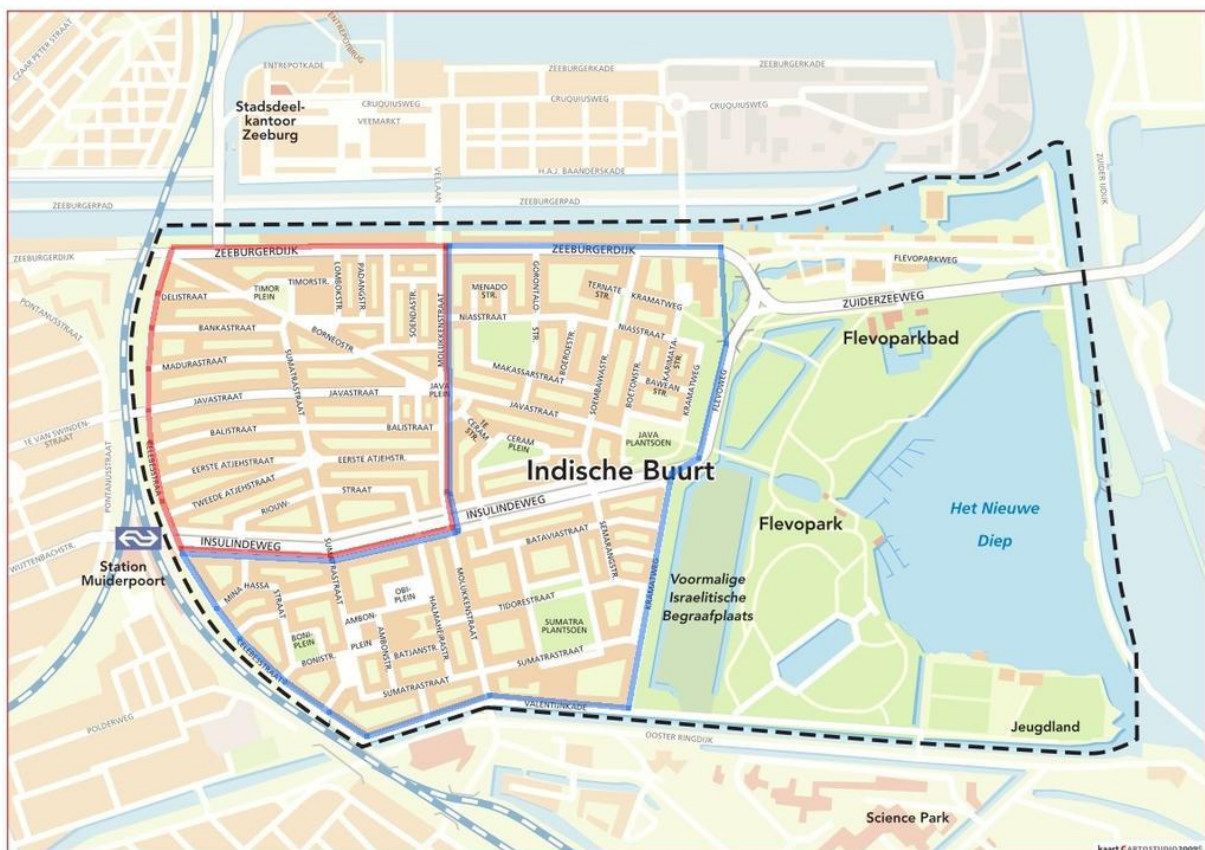
Bijlage 5- Codeboek

[Klik hier](#) voor het codeboek.

Bijlage 6- Gecodeerde documenten

[Klik hier](#) voor de gecodeerde transcripten en foto-dagboeken.

Bijlage 7- Kaart gebruikt tijdens interviews

Bron: Zieleman (2010)